

Lesník

ČASOPIS ZAMESTNANCOV • LESY Slovenskej republiky, štátny podnik

2016

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

XII.

14

19

Ludia pre lesy, lesy pre ludi

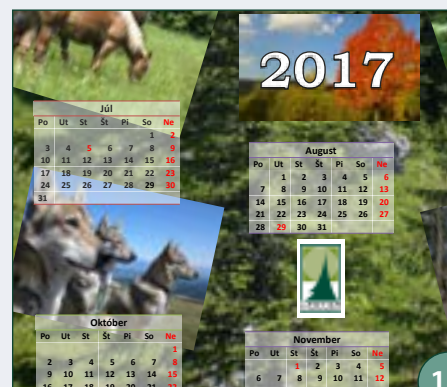
23

Obsah

3	Editorial	19	Výstava nožov a chladných zbraní
~	Anketa		
4	Storočnica budovy GR	20	Nové storočie v lesnom hospodárstve
5	Stromček pod stromček	22	Vianočné gule
6	Noví riaditelia OZ	23	Oblátnice
8	Eurofondy	24	Pozdrav z Kanady
10	Európsky kongres lesnej pedagogiky a Sympóziu lesnej pedagogiky	~	Vtipy
		~	Recept
11	Lesnícka škola Remetské Hámre	~	Uverite
12	Rodný dom prof. Stolinu	25	Traktorové približovanie
13	Alexander Filípek	26	Jazvec Mišo
14	Kalendár 2017	27	Spoločenská rubrika
16	Po stopách losov	26	Najfascinujúcejšie huby sveta (3/3)

8

14

19

23

časopis zamestnancov
LESY Slovenskej republiky,
štátny podnik
december 2016

Šéfredaktor:
Ing. Vlastimil Rezek (vr)

Redaktorka:
Mgr. Anna Sliacka (as)
Ing. Milota Nádvoříková

Stáli prispievatelia:
Ing. Milan Longauer
Ing. Viliam Stockmann
Ing. Martina Velká

Grafická úprava:
Xepap, spol. s r.o.
www.xepap.sk

Foto na obálke:
Miroslav Švantner

Adresa redakcie:
LESY SR, š. p.
Námestie SNP č. 8
975 66 Banská Bystrica
telefón: 048/43 44 278
fax: 048/43 44 191
e-mail: vlastimil.rezek@lesy.sk

Tak a opäť tu máme Vianoce. Stromček, darčeky, predtým zhon a plné nákupné centrá... Len aby niečo nechýbalo. Človek asi musí dostať príučku, aby si uvedomil, že najkrajšie sviatky v roku nie sú iba o materiálnych veciach. Podnik LESY Slovenskej republiky zorganizoval už 12. ročník akcie Stromček pod stromček, ktorá sa v tomto roku začala netradične u bratislavských bezdomovcov. Čo človek, to iný príbeh... ale vždy smutný. Ľudia s ťažkým zdravotným postihnutím, po porážke, bez nohy, na vozíčku. Alebo tí, čo nemali v živote šťastie a samozrejme aj tí, ktorí si za svoj osud môžu z veľkej časti sami.

Po takejto návšteve, alebo po návšteve na detskej onkológii, si každý z nás uvedomí, že niekedy zbytočne a v strese riešime nepodstatné veci. Po víchrici zo začiatku decembra sa počasie upokojilo. Akoby nám chcelo naznačiť, že je čas na rozjímanie, čas na návštevy priateľov a blízkych a čas na bilancovanie uplynulého roka.

Redakcia časopisu Lesník vám všetkým želá pokojné prežitie Vianoc a šťastný Nový rok.

Príjemné čítanie

Anketa

Ing. Marek Šimanský,
riaditeľ OZ Semenoles

Môj nástup do funkcie sa niesol v duchu riešenia finalizácie hospodárskeho výsledku, takže sa priznám, že na pocity a dojmy nebol čas. OZ Semenoles je špecializovaný závod, ktorý sa pasuje so špecifickými problémami. Moja hlavná ambícia bola v čo najkratšom čase spoznať hlavné oblasti problémov a stanoviť si priority ich riešenia. Týkajú sa najmä oblasti cenotvorby, nakoľko sa už niekoľko rokov nemenili ceny sadeníc, čo v mnohých prípadoch vedie k predaju pod výrobné náklady. Taktiež sú tu vplyvy extrémov počasia a celková situácia na trhu práce, ktorá vedie k nezájmu o prácu v lesnom hospodárstve.

Ing. Jozef Šimkanin,
riaditeľ OZ Vranov nad Topľou

Pracujem na OZ vo Vranove od 1.3.1983 čiže za krátku chvíľu to už bude 34 rokov. Prešiel som rôznymi pozíciami, no aj tak po menovaní za riaditeľa OZ som cítil a samozrejme aj teraz cítim veľkú zodpovednosť. V prvom rade svoje úsilie zameriam na splnenie výrobných úloh plánovaných pre rok 2016 a prípravu plánu na rok 2017. Z ostatných činností sa zameriam hlavne na vysporiadanie majetkových pomerov pozemkov pod ES Udavské, čo považujem za prioritu, nakoľko súčasná technológia je nevyhovujúca a nové investície sú momentálne z uvedeného dôvodu blokované. V personálnej oblasti považujem za nevyhnutné obsadiť zatiaľ neobsadené miesta na LS.

Ing. Vlastimil Uhlík,
riaditeľ OZ Levice

Prvé pocity z môjho pôsobenia na OZ Levice sú pozitívne, závod je z lesníckeho hľadiska veľmi pestrý a zaujímavý. Zásadný rozdiel oproti mojim predošlým pôsobiskám OZ Smolenice a OZ Šaštín je vo veľkosti katastrálnej výmery, počte lesných

Generálny riaditeľ Marian Staník menoval od 16.11.2016 nových riaditeľov OZ. Aké sú ich prvé pocity a skúsenosti na nových pôsobiskách a na čo sa v najbližších mesiacoch zamerajú?

správ a väčšom objeme lesníckych úloh. Vtipné bolo vyjadrenie nových kolegov po mojom predstavení na OZ Levice „veľký závod – veľký riaditeľ“. Za dôležité pre dobré manažovanie závodu, považujem spoznať výrobné a logistické podmienky jednotlivých výrobných celkov a stabilizáciu štruktúry závodu v kontexte spornej oprávnenosti vlastníckych nárokov cirkvi k lesným majetkom. Novým „odvetvím“ v mojej lesníckej praxi je bažantiarstvo. Udržanie jeho tradície, ekonomiky a hľadanie nových riešení v období poklesu záujmu o lov bažantov považujem za dôležité momenty v riadení OZ Levice.

Ing. Slavomír Kicko,
riaditeľ OZ Žarnovica

Moje prvé pocity vo funkcii riaditeľa OZ sú pozitívne. Bol som menovaný do funkcie riaditeľa OZ, ktorý má bohatú lesnícku históriu, patrí v rámci nášho podniku medzi najstaršie závody. Neprišiel som do neznámeho prostredia, na OZ Žarnovica pracujem už 33 rokov. Prostredie a ľudí dôverne poznám, viem o našich kladoch a nedostatkoch. Pracovný kolektív, ktorý pracuje na OZ má vysoký potenciál na to, aby pokračoval v dobrých tradíciách lesníctva v regióne. Náš závod dlhodobo dosahuje priaznivé hospodárske výsledky. Som presvedčený, že v tomto trende budeme pokračovať aj naďalej. Mojou snahou bude hľadať skryté rezervy, ktoré v našej práci máme. Pevne verím, že sa mi to podarí s podporou zamestnancov nášho závodu. Výsledky našej práce chcem viac propagovať vo verejnosti, aby sa zmenil ich pohľad na našu prácu.

Ing. Tibor Jančok
riaditeľ OZ Prievidza

Na funkciu riaditeľa odštepného závodu v Prievidzi som prišiel z pozície vedúceho obchodno-ekonomického úseku na odštepnom závode Levice. Vzhľadom k uvedenému prichádzam do nie úplne cudzieho prostredia. Mojm prvoradým cieľom je dôkladne sa zoznámiť s výrobnými

podmienkami odštepného závodu v Prievidzi a na základe tohto nastaviť všetky fázy výrobného procesu tak, aby sa pri dodržiavaní princípov trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch dosahovali aj adekvátne ekonomické výsledky.

Ing. Ľuboš Poláček,
riaditeľ OZ Považská Bystrica

Je to o vytváraní si úsudku o jednotlivých zamestnancoch a o posudzovaní ich schopností, ako sa vedia vysporiadať s úlohami, ktoré sú im uložené. Maximálne nasadenie je potrebné zvlášť v tomto období, keď sa blíži koniec roka a treba dobehnúť sklz v ťažbe dreva a najmä v jeho odvoze z OM na ES, ktorý vznikol z dôvodu nepriaznivého počasia v predchádzajúcom období. V najbližších mesiacoch bude potrebné zafinancovať najväčšie problémy OZ a nájsť optimálne riešenia na ich odstránenie a spraviť všetko preto, aby bolo hospodárenie ešte efektívnejšie ako doteraz.

Ing. Jozef Krochta,
riaditeľ OZ Prešov

Funkcia riaditeľa závodu je pre mňa výzvou, hlavne zaväzujúcou výzvou a uvedením si zodpovednosti voči vedeniu firmy, voči pracovníkom závodu ako aj spoločnosti. Za mojej takmer tridsaťročnej skúsenosti v štátnych lesoch som prešiel takmer všetkými výrobnými pozíciami, takže viem posúdiť, kde sú najväčšie problémy v našej firme. Počas môjho pôsobenia vo firme som vždy pristupoval k plneniu pracovných povinností s pocitom zodpovednosti voči firme ako aj kolegom. Môžem povedať, že závod a ľudia ktorí tu pracujú, dobre poznám. Ľudia sú najväčší potenciál, ktorý firma má a zo svojej pozície chcem motivovať pracovníkov k zodpovednému a profesionálnemu prístupu plnenia si povinnosti. Vo výrobných oblastiach sa zameriame na šetrenie výrobných nákladov v lesníckych činnostiach a vypracovanie hospodárskeho zámeru na rok 2017.

STOROČNICA SÍDELNEJ BUDOVY

Historická a architektonická výnimočnosť budovy Generálneho riaditeľstva štátneho podniku LESY Slovenskej republiky v Banskej Bystrici je zjavná nielen pre odbornú verejnosť, ale pre každého len trocha si všímavého okoloidúceho, či práve do jej interiéru vstupujúceho návštevníka. Upozorňujú na to aj pamätné tabule na jej priečelí a logo významného lesníckeho miesta, ktorým si ju uctili samotní lesníci v roku 2008. Historické súvislosti, ktoré sa pri jej doterajších čiastkových výskumoch postupne vynárajú len potvrdzujú, že sa v nej písali nielen dejiny regiónu, ale predovšetkým dejiny lesníctva s dosahom na celé územie dnešného Slovenska.

Výstavba novej budovy vtedajšieho Uhorského lesného riaditeľstva sa začala po zbúraní kammerhofu – komorského domu na Hlavnom námestí v roku 1913. Súvisela s pozitívnym trendom vývoja lesníctva v Uhorsku, ktorý prebiehal v poslednej tretine 19. storočia a priniesol zlepšenie postavenia štátnych lesov, osamostatnenie a sformovanie lesníctva do samostatného výrobného odvetvia hospodárskeho života

krajiny. Ani vypuknutie vojny nezabránilo jej dokončeniu a uvedeniu do užívania v roku 1916. Zrejme práve pre nepriaznivé vojnové obdobie sa nám nezachovali obrazové a ani textové informácie o jej kolaudácii a slávnostnom otvorení, bez ktorých by sa takáto významná a veľkolepá stavba v bežnom životnom rytme nezaobišla. Možno práve preto boli mená hlavných osobností, ktoré sa zaslúžili o jej realizáciu, vytesané na pamätných tabuliach v zádverí hlavného vstupu do budovy. Nachádza sa tam meno projektanta vtedajšieho významného architekta a neskôr profesora na Technickej univerzite

v Budapešti Gyulu Waldera, ďalej meno panovníka Františka Jozefa I. a ministrov pôdohospodárstva grófa Bélu Serényiho a baróna Imra Chillány. Dnes, pre úplnosť informácie treba dodať, že trojročnú stavbu realizovali miestni stavitelia Ľudovít Rosenauer spolu s Jurajom Hudecom a za lesné riaditeľstvo stavbu dozoroval Ing. Juraj Martinka.

Moderná secesná budova sa stala najväčšou a najreprezentatívnejšou budovou na námestí. Stala sa súčasťou pravidelnej prezentácie dosiahnutých úspechov a rozvoja

nila vytvorenie novej ulice s prístupom k železnici a Hronu.

V budove štátnych lesov, ako ju dodnes nazývajú samotní Bystričania, pracovali a často aj bývali mnohé významné osobnosti z lesníckeho a verejného života. Patrí k nim lesný hospodár a priekopník ochrany prírody v Uhorsku Karol Kaán, prvý generálny riaditeľ Československých štátnych lesov a majetkov Josef Opletal, zemský veliteľ na Slovensku armádny generál Josef Šnejdárek, popredný odborník v lesníctve a jeho histórii Andrej Kavuljak, profesor a rektor Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva Róbert Binder či Vojtech Antal – účastník SNP ocenený za svoj vysoko humaný postoj vyznamenaním Spravodlivý medzi národmi.

Dnes je vďaka svojej historickej, umeleckej a spoločenskej hodnote zaradená do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu SR. V posledných rokoch jej štátny podnik venoval osobitnú pozornosť pri rekonštrukcii strechy, úprave fasády, pri výmene okien a obnove dverí, ktoré výrazne charakterizovali secesnú príslušnosť celej architektúry. Náležitú pozornosť by si zaslúžili aj vnútorné priestory, ktoré najmä v prízemnej vstupnej časti prešli v 2. polovici 20. storočia nevhodnými úpravami.

Historická budova štátnych lesov bola vybudovaná ako sídlo najvýznamnejšieho lesného riaditeľstva v Uhorsku. Dnes po sto rokoch je sídlom najväčšieho a najsilnejšieho lesníckeho subjektu na Slovensku. Stala sa dôležitým symbolom postavenia a sily lesníctva uhorského, československého i slovenského. Odráža dôstojnosť celého lesníckeho stavu ako hlavného garanta zodpovedného za trvalodržateľné obhospodarovanie lesov s dôrazom na zachovanie ich všetkých životodarných funkcií.

Lubica Miľanová
Lesnícke a drevárske múzeum
Zdroje fotografií:

Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici
Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene

Stromček ako symbol Vianoc

Nebolo by čarovné vrátiť sa spať v čase a vnímať Vianoce očami dieťaťa? Opäť veriť v čaro Vianoc, nájsť v sebe stratené dieťa, ktoré sa teší, keď vidí vianočný stromček - radosť, ktorá sa nedá slovami opísať. Keby sa však čas zrýchlil a vnímali by sme Vianoce cez skúsenosti nazbierané pribúdajúcimi krížikmi? Pri jaganí vianočných svetielok myslieť na...

Prečo nespraviť stromčekom radosť tým, čo vplyvom okolností nechtiac na radosť zabúdajú? Stromček pod stromček – deťom aj dospelým.

Podnik LESY SR každoročne organizuje akciu Stromček pod stromček, kedy rozdáva stovky vianočných stromčekov deťským domovom, domovom sociálnych služieb, nemocniciam a najnovšie aj niektorým domovom dôchodcov. Tento rok však bolo podujatie v niečom iné. Oficiálny začiatok 12. ročníka celopodnikovej akcie Stromček pod stromček sa v pondelok 5. decembra ne-

konal v Banskej Bystrici, ale v Podunajských Biskupiciach a na bratislavských Kramároch. Symbolický prvý stromček odovzdal generálny riaditeľ podniku Marian Staník občianskemu združeniu RESOTY – Resocializačná komunita Antona Srholca.

Bezdomovci. Vo „svojej“ komunite pomáha RESOTY klientom nachádzať zmysel života, uveriť v seba a svoje schopnosti. Vytvárajú spolu malú rodinu, v ktorej spolu trávajú sviatky a životné jubileá, pomáhajú si navzájom pri prekonávaní prekážok, aby nová cesta bola pre každého ľahšia. Na svojich životných križovatkách majú pri sebe ľudí, ktorí im supľujú rodinu a sú tu pre nich v akejkolvek chvíli. Klienti majú zariadenie k dispozícii „non – stop.“ V komunite učia nielen duchovnej osvete, ale aj základným ľudským návykom a snažia sa eliminovať negatívne stránky každé jednotlivca.

Projekt od začiatku viedol Anton Srholec. Spolupracovala s ním aj rádová sestra Rita Carberry, členka írskej rehole Presentation sisters a sociálny pracovník Michal Oláh, ako štatutárny zástupca za Vysokú školu zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislav-

ve. Od roku 2014 prevádzkuje Resoty profesor Vladimír Krčméry so svojím tímom.

Krátko po odovzdaní stromčeka a malých darčiekov v RESOTY sa konalo za účasti ministerky pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Gabriely Matečnej odovzdanie ďalších desiatich stromčekov v nemocnici akad. L. Déreza na bratislavských Kramároch. Jeden z desiatich stromčekov našiel svoje miesto na gynekologicko – pôrodníckom oddelení. Stromček symbolicky nazvali Strom života. Ozdôbky na stromček budú pribúdať každý deň, podľa toho koľko drobcov sa narodí. Na Štedrý večer bude stromček krásne ozdobený za pomoci decembrových detičiek. Za dievčatká pribudnú ozdôbky v tvare srdiečka a za chlapcov hviezdičky. Smrek pichľavý, bol vypestovaný v lesnej škôlke v správe OZ Semenoles pri Šajdíkovských Humenciach pri Senici. Prvé ozdoby za detičky, ktoré sa narodili 5.12.2016 zavesili symbolicky na stromček ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Gabriela Matečná, generálny riaditeľ podniku LESY SR Marian Staník, riaditeľ UNB Miroslav Bďzoch a zástupca riaditeľa Tomáš Heger. Prítomný bol aj Igor Rusnák prednosta gynekologicko – pôrodníckej kliniky a primárka oddelenia Eva Dedinská.

Nedá nespomenúť, že ďalší vianočný stromček putoval v ten istý deň aj do neziskovej organizácie Plamienok, ktorá poskytuje oporu rodinám detí s rakovinou. Spravádzajú, spoločne zdieľajú bolesť a radosť v živote, spoločne hľadajú to, čo prináša radosť a nádej.

Vianoce by mali byť hlavne o duchovnej hojnosti. Stromček pod stromček môže byť akousi barličkou pre všetkých ľudí, aby na chvíľu zastali a porozmýšľali. Prečo nepozvať k štedrovečernému stolu niekoho osamelého, či chudobného zo svojho okolia. Veď jedným z tradičných zvykov je tanier pripravený pre pocestného. Prečo by mal zostať prázdny?

Milota Nádorníková

Noví riaditelia odštepných závodov

Generálny riaditeľ Marian Staník vymenoval ku dňom 16.11.2016 a 1.12.2016 do funkcie nových riaditeľov odštepných závodov. Novým manažérom gratulujeme, želáme im veľa šťastia, veľa správnych rozhodnutí a pevné nervy.

Ing. Radomír Nečas
OZ Šaštín

Ing. Milan Garaj
OZ Topoľčianky

Ing. Ivan Danček
OZ Smolenice

Ing. Vlastimil Uhlík
OZ Levice

Ing. Ľuboš Poláček
OZ Považská Bystrica

Ing. Tibor Jančok
OZ Prievidza

Ing. Róbert Kiš
OZ Trenčín

Ing. Jozef Herud
OZ Námestovo

Ing. Marián Guniš
OZ Žilina

Ing. Roman Heleš
OZ Čadca

Ing. Ján Vrbe nský
OZ Liptovský Hrádok

RNDr. Peter Morong
OZ Beňuš

Ing. Miroslav Pepich
OZ Čierny Balog

Ing. Ján Mokrý
OZ Kriváň

Ing. Vladimír Masica
OZ Slovenská Ľupča

Ing. Slavomír Kicko
OZ Žarnovica

Ing. Štefan Zubriczký
OZ Rožňava

Ing. Peter Mixtaj
OZ Rimavská Sobota

Ing. Ján Vavrek
OZ Revúca

Ing. Jozef Šimkanin
OZ Vranov nad Topľou

Ing. Jozef Sedlák
OZ Košice

Ing. Jozef Krochta
OZ Prešov

Ing. Marek Šimanský
OZ Semenoles

Ing. Jozef Staško
OZ Sobrance

Ing. Róbert Kabina
OZLT Banská Bystrica

Slovensko-maďarská projektová desiatka podaná

LESY SR, štátny podnik vsadil na predošlú úspešnú spoluprácu medzi slovenskými a maďarskými štátnymi lesníkmi a podal desať spoločných projektov v rámci 1. výzvy Programu spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Maďarsko.

Začiatkom novembra bol termín uzávierky pre 1. výzvu v Programe spolupráce Interreg V-A Slovenská republika - Maďarsko, v rámci ktorej sa štátnemu podniku LESY SR spolu s maďarskými partnermi podarilo úspešne podať desať projektových žiadostí za viac ako 10,286 mil. €. Cesta k podaniu projektov nebola ľahká, ba priam ťukatá.

Prvé projekty priniesli svoje ovocie

Počas prvých päť maďarsko-slovenských cezhraničných projektov ešte z Programu cezhraničnej spolupráce Maďarská republika-Slovenská republika 2007-2013 odbor projektov EÚ spolu s kolegami z OZ a LS pre podnik obnovili a zachovali hodnoty v celkovom finančnom objeme 1,387 mil. € (s maďarským partnerom cez 2,5 mil. €). Týmto sa aj v rámci publicity projektov šírilo dobré meno nielen podniku LESY SR za hranicami, ale aj celého slovenského lesníctva. Záujem o partnerstvo však narastal a počet spoločne pripravovaných zámerov narástol. Nielen na našich odštepných závodoch, ale aj u maďarských štátnych akciových spoločností.

Od začiatku sme na odbore projektov EÚ pokladali za dôležitý prvok úspešnej spolupráce jasne zadefinované ciele oboch potenciálnych partnerov a pre tento druh podpory nemohol chýbať jednotný motív oboch partnerov s cezhraničným dopadom. Najdôležitejšiu úlohu pri vytváraní spoločného zámeru zohrali OZ, ktoré najlepšie vedia, kde

by potrebovali pomôcť a jednou z možností financovania neziskových činností sú aj zdroje z cezhraničných programov EÚ. Týmto chcem apelovať aj na ďalších vedúcich zamestnancov OZ, aby sa nevzdávali a hľadali aj oni rôzne možnosti ako získať podporu pre svoje plány.

Projekty sa začali pripravovať posledným vyúčtovaním tých predchádzajúcich projektov v roku 2014. Získané skúsenosti a finančné prostriedky na účtoch partnerov boli tým pravým „katalyzátorom“ pre ďalšiu spoluprácu. Od konca júla 2016, teda od termínu vyhlásenia výzvy, sa práce na príprave projektov museli veľmi zintenzívniť a cel-

kovo sme na odbore pripravili súbežne desať projektových zámerov. Síce to raz vyzeralo na viac, raz na menej projektov, ale to je už riziko partnerstva. Aj na OZ sa projektové zámery nerodili ľahko. Zamestnanci OZ majú svoje pracovné náplne a príprava podkladov si vyžiadala veľa krát ich prácu po pracovnej dobe, resp. dobiehali zameškané práce v dňoch pracovného voľna. Všetko sa však našťastie zvládlo, ale stálo za tým veľa práce, veľa odložených prác na doma, alebo zanedbávanie rodiny. Aj tu však vidieť, že pracujeme s kolegami, ktorí majú svoju prácu radi a neraz pre ňu obetujú aj osobné záľuby.

Projekty – od prinavrátenie včiel do lesov až po rozvoj vodného turizmu

Prvým podaným projektom je „Maďarskí a slovenskí lesníci pre včely (SKHU/1601/002)“, v rámci ktorého lesníci z Vértesi Erdő Zrt. a OZ Topoľčianky plánujú obnoviť včelárske tradície a prinavrátiť včely ako „deti lesa“ späť do lesného prostredia a medzi lesníkov. Tento projekt ponúka riešenie na vytvorenie včelích fariem s 200 včelstvami so založením včelích pastvín, vzorovým spracovaním medu a včelích produktov, vytvorením včelárskeho skanzenu, enviroučební a šírením tradície včelárstva ako kultúrnej hodnoty a chovu včiel ako prírodného dedičstva medzi mladou aj staršou generáciou prihraničného obyvateľstva.

Na zachovanie lesníckej histórie je orientovaný druhý projekt plánovaný medzi

LDM Zvolen a EGERERDŐ Erdészeti Zrt. s názvom „Z prameňov spoločnej histórie“ (SKHU/1601/003). Múzeá partnerov potrebujú dobudovať svoje priestory a zatriktívniť programovú ponuku verejnosti. Spoločná lesnícka história dostane vo Zvolene priestor v dvoch nových exteriérových expozíciách, na obnovennej ploche dvorového areálu. Uzavretý priestor sa zmení na parkovo upravené múzejné nádvorie. V Szilvásvárade sa obdobne vybuduje nová lesnícka interiérová expozícia s maketou znázorňujúcou dobové lesnícke činnosti. Cieľom modernizovanej programovej ponuky múzeí je upozorniť na pozitívny historický odkaz lesníkov - detailných znalcov prírody.

Ďalší zámer sa podaril podať lesníkom z OZ Topoľčianky spolu s Vértesi Erdő Zrt. v spoločnom projekte „Obnova historických parkov lesníkmi“ (SKHU/1601/004). Hlavným cieľom je zachovanie, ochrana a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva prostredníctvom spoločnej obnovy a zatriktívnenia chránených historických parkov v Topoľčiankach a v Majkpuszte za účelom zvýšenia atraktivity v pohraničnom území a ich využitia v cestovnom ruchu. V rámci projektu viac ako 50 hektárov parkovej plochy získa vyššiu estetickú a krajinnotvornú hodnotu.

Projekt „Zachovanie prírodných a historických hodnôt lesníkmi“ (SKHU/1601/005) je spoločným dielom OZ Rim. Sobota v partnerstve s EGERERDŐ Erdészeti Zrt. Zámerom projektu je zvýšenie atraktivity pohraničného územia cez cieľenú ochranu, zachovanie a zveladenie kultúrnych a prírodných hodnôt za účelom ich zviditeľnenia a zvýšenia návštevnosti. Celkom sa rozvinú tri málo známe lokality blízko Gotickej cesty s unikátnymi kultúrnymi a prírodnými hodnotami na Teplom Vrchu, Rákoši a v maďarskej Ivánke.

Cieľom projektu „Spoločný rozvoj turistických a vzdelávacích zariadení v lesníctve“ (SKHU/1601/006) je prepojenie slovensko-maďarského pohraničia prostredníctvom rekonštrukcie objektov v správe partnerov Lesy SR, š. p., OZ Rožňava a ÉSZAKERDŐ Zrt. Ďalej vytvorením lesníckych náučných chodníkov budú vybudované vzdelávacie ekoturistické komplexy, ktoré v daných oblastiach absentujú a vyplní sa tak existujúca medzera v trávení voľného času a nenásilného budovania environmentálneho povedomia turistov a návštevníkov prihraničných oblastí.

Pokračovaním už zrealizovaného projektu v Palárikove a v Diósjenő je zámer OZ Levice a Ipoly Erdő Zrt. „Spoločný rozvoj parkov lesníkmi“ (SKHU/1601/007). Pôjde o zatriktívnenie obnovených parkov za účelom zvýšenia ich návštevnosti. V Palárikove budú nové atrakcie vo forme dvoch obnovených fontán pochádzajúcich z polovice 19. storočia, elektronický sprievodca v hojne navštevovanej obnovennej vodárenskej veži a doplnený strojový park. V maďarskom Diósjenő bude park doplnený o chýbajúce detské ihrisko so

17 fantastickými drevenými prvkami atraktívnymi najmä pre detského návštevníka.

Spoločný projekt EGERERDŐ Zrt. a OZ Rim. Sobota s názvom „Spoločná obnova lesov“ (SKHU/1601/008) obsahuje lesohospodárske opatrenia slúžiace na zlepšenie prirodzeného stavu lesov a ich obnovu. Okrem nákladov na pestovnú činnosť, projekt zahŕňa výdavky na zakúpenie strojov, adaptérov a zabezpečenie publicity. Výsledkom projektu budú lesné porasty s prirodzenými lesnými spoločenstvami podporujúcimi rast biologickej diverzity, čím docielime vznik lesov s väčšou odolnosťou voči klimatickým zmenám a zachovaním prírodných hodnôt pre budúce generácie.

V rámci spoločného projektu „Lesníci pre zvýšenie environmentálneho povedomia verejnosti“ (SKHU/1601/009) z OZ Levice a Ipoly Erdő Zrt. majú za cieľ podporiť záujem obyvateľov regiónu Levice a Salgótarján o jedinečné prírodné hodnoty spoločného prihraničného územia prostredníctvom originálnych náučno-poznávacích objektov v predmetnom prihraničnom regióne. Novovybudované výučbové strediská, demonštračné objekty, náučné chodníky a lesní pedagógovia priblížia les jedinečným spôsobom cieľovým skupinám na rozlohe viac ako 10 000 m².

Ďalším spoločným úsilím Ipoly Erdő Zrt. a OZ Levice je projekt „Spoločné napomáhanie prirodzeným lesom“ (SKHU/1601/010). Partneri plánujú zmeniť rovnovéky lesy s rovnakou štruktúrou na pôvodné, zmiešané a rôznovéky lesné spoločenstvá. Výsledkom projektu bude realizácia takých pestovných a ochranných opatrení, ktoré zaistia požiadavky spoločnosti na trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, na ochrannú a celospoločenskú funkciu na ploche približne 1500 ha.

Posledným podaným projektom je „Spoločný rozvoj vodného turizmu“ (SKHU/1601/011). Partneri z Ipoly Erdő Zrt. spolu s OZ Topolčianky si zaumienili podporiť rozvoj vodného turizmu, ochranu kultúrnych a prírodných hodnôt Severného jazera (Topolčianky) a jazier v Nyírjesi (Balassagyarmat) s revitalizáciou ich okolia a s vybudovaním turistických komplexov.

Výsledkom podaných projektov bude:

- zvýšenie návštevnosti v treťom roku v rámci miest realizácie projektov celkom o 108.000 návštevníkov ročne oproti súčasnosti (69.200 LESY SR, š. p.);
- dĺžka rekonštruovaných alebo novopostavených „zelených ciest“ na miestach realizácie projektu - 39,50 km (28,90 km LESY SR, š. p.);
- výmera rozvinutého prírodného územia dotknutého investíciou 3 815 ha (2 262 ha LESY SR, š. p.);
- výmera rozvinutých kapacít alebo plochy dotknutej investíciou celkom 21 590 m² (11 902 m² LESY SR, š. p.);
- počet nových pracovných miest vytvorených v rámci projektu a udržaných päť rokov po skončení celkom deväť (4 os. LESY SR, š. p.);
- počet publikovaných tematických článkov o projekte celkom 46 ks (24 ks LESY SR, š. p.);
- Preinvestovaných viac ako 8 mil. € (4,8 mil. € LESY SR, š. p.) a refundovaný takmer 1 mil. € personálnych výdavkov a režijných výdavkov (530 tis. € LESY SR, š. p.).

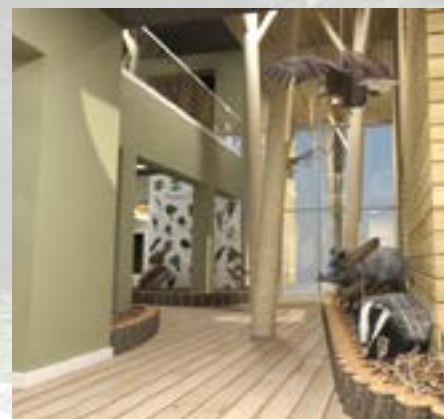
Na záver mi dovoľte poďakovať sa všetkým, ktorí stáli za prípravou týchto projektov, usilovne zháňali podklady, povinné prílohy, aj mimo pracovnej doby ďalej pracovali na projektoch a podkladoch, aby potom cez deň plnili svoje ďalšie pracovné povinnosti.

Taktiež chcem poďakovať za podporu aj ostatným kolegom či už na GR, OZ ale aj na LS, lebo aj oni poskytnutím údajov a myšlienok prispeli do mozaiky, z ktorej sa skladá projektová žiadosť.

Patrí im veľké ďakujem v mene štátneho podniku LESY SR za dobrú vec, ktorá nás môže posunúť ďalej.

A ešte jeden dodatok na záver. Nezostáva nám nič iné len dúfať, že aj hodnotitelia pozitívne ocenia naše projekty na zachovanie a zveľadenie prírodných i kultúrnych hodnôt našich lesov.

František Král
Odbor projektov EÚ

Budujeme partnerstvá

Európska únia
Európsky fond regionálneho rozvoja

Pozri sa na svet očami bioekonomiky „Čo si zhotovíš, to si chrániš“

Ekonomika a peniaze hýbu svetom a už včera bol najvyšší čas rozhybať sa aj v oblasti bioekonomiky a pritom sa oprieť o tri piliere trvalo udržateľného rozvoja: ekonomický, ekologický a sociálny. Ale nielen okolo bioekonomiky, ale aj okolo rôznych nápadov, aktivít a myšlienok typu, požiarneho poplachu o tretej hodine ráno a desiatich štičov, sa krútili zástupcovia lesných pedagógov 11. Európskeho kongresu lesnej pedagogiky v priestoroch inštitútu Skogbrukets Kursinstitut v Biri.

Tentokrát v Nórsku! ... hoci z prírodných krás tejto severskej krajiny a nórskej kultúry sme nič nevideli, samozrejme okrem toho, čo sa nám ukázalo počas cesty z okna vlaku a autobusu, predsa len sme mali niekoľko informácií o tejto severskej krajine. I keď len z príručky, ktorú sme hneď po príchode dostali: „Lesy zaberajú 41% rozlohy Nórska, z toho 97% lesov je v súkromnom vlastníctve a práve tieto pokrývajú 80% produkcie dreva. Súkromní vlastníci sa v rámci spomínaného inštitútu učia ako hospodáriť v lese a vykonávať jednotlivé zásahy, ale v konečnom dôsledku sami rozhodujú o tom, čo sa bude s ich majetkom diať. V roku 2009 bol odhadovaná drevná hmota lesov v tejto krajine na 823 mil. m³ s ročným prírastkom až 25 mil. m³, a to aj napriek tomu, že sa v posledných 90 rokoch sa ročne v Nórsku vyťaží 8-11 mil. m³ dreva.“

Vráťme sa však k účelu našej cesty. Prvé dva dni, (24. a 25. októbra), sme všetci sedemdesiat účasťní kongresu zo 17 európskych krajín trávil v budove inštitútu, kde odzneli zaujímavé prednášky o bioekonomike. Jon Bingen (Centre od strategic studies, Oslo) prezentoval, prečo je dôležité z historického hľadiska ísť cestou bioekonomiky,

a prečo je to pre súčasnú spoločnosť nevyhnutné. Odrazovým mostíkom tejto cesty na príklade odklonu od ropy k biomase je fakt, že biomasa je rovnomernejšie rozložená a prístupná veľkému počtu krajín na rozdiel od ropy. Victoria W. Thoresen (University of Applied Science, Norway) v prednáške zdôraznila nutnosť posúvania informácií a nabádanie mladých ľudí na cestu bioekonomiky. Tú podľa nej treba vnímať ako základ ekonomických procesov modernej doby. „Naše lesy musia byť riadené udržateľným spôsobom“ a to nie je len práca pre lesníka, ale aj pre spotrebiteľov, pretože biohospodárstvo je veľmi zložitá záležitosť. Odovzdať základné znalosti, výzvy a konečne možnosti bioekonomiky, je náročná úloha...

Prednášky striedali workshopy, na ktorých sme jednoduchým spôsobom dokazovali objem vody v rovnakom množstve suchého a mokrého dreva, varili sme si kávu a čaj tro-

náradia a klinčov, samé postavili preliezky, prípadne domček, ktorý ostáva súčasťou ich školského dvora. Toto by však z pohľadu BOZP u nás nebolo realizovateľné, rovnako ako práca s rezbárskymi nožmi, o ktorej nebezpečnosti sa presvedčil jeden z účastníkov kongresu, ktorý si okrem skúseností a informácií odniesol domov aj desať štičov.

Poznatky, zážitky, ale aj aktivity prezentovali účastníci tohto kongresu na Sympóziu lesnej pedagogiky 15. - 16. novembra na Osrbli. V deň príchodu bolo počasie ideálne na vonkajšie aktivity, ale prednosť mali prednášky a práca s lektorom nadácie Zelený Klobúk pod názvom „Lesníctvo a poľovníctvo verzus spoločnosť a deti“, či zástupkyňou Červeného Kríža pod názvom „Prvá pomoc v lese“.

Druhý deň nás prekvapil 10 cm snehovou pokrývkou, na ktorej ani len zázrakom nemohli zaniknúť aktivity s farebnou Bambino šatkou, hra na bylinožravce, mäsožravce a lovca a i.. Sneh narobil trochu problémov pri zakladaní ohňa pomocou kresadiel a brezovej kôry, ale aspoň nehrozilo nebezpečenstvo vzniku požiaru. Po odovzdaní informácií a tľmočení zážitkov z Európskeho kongresu, sme zvolili Naj pedagóga roka 2016 a vybrali Naj nápad, ktorým bol Lesnícky klobúk pripravený kolegami z OZ Liptovský Hrádok.

A čo dodať na záver! Už teraz sa tešíme na 12. ročník Európskeho kongresu lesnej pedagogiky 3.-6.10.2017 v Českej republike, z ktorého nám iste účastníci odprezentujú zaujímavosti na 12. pracovnom stretnutí lesných pedagógov.

-as-

Rodný dom Dr.h.c., prof. Ing. Miroslava Stolinu, DrSc.

6.

LESY Slovenskej republiky štátny podnik

Odštepny závod Sobrance
072 33 Sobrance
Okres Sobrance
(N 48°50'37" E 22°10'54")

www.lesy.sk

Lesnícka škola Remetské Hámre

5.

LESY Slovenskej republiky, štátny podnik

Odštepny závod Sobrance
072 41 Remetské Hámre
Okres Sobrance
(N 48°50'37" E 22°10'54")

www.lesy.sk

Dr.h.c., prof. Ing. Miroslav STOLINA, DrSc.
 v tomto meste od 13. 1. 1923 narodil lesník, ktorý pre ochranu lesov
 rozpracoval výborné učebnice administrácie.
 Na Lesníckom ústavu Zvolene, Správe štátnych lesov Žarnovica a Krajskej správe lesov Banská Bystrica, kvôli celoplošnému premnoženiu obalovača jedľového. Po nástupe na Lesoprojekt vo Zvolene (1953) vypracoval celoštátnu koncepciu ochrany lesa. Pre tento účel so svojimi spolupracovníkmi podrobne preskúmal 1,2 mil. ha lesov. V r. 1960 nastúpil na Lesnícku fakultu VŠLD Zvolen, kde sa od r. 1969 stáva vedúcim Katedry ochrany lesa a poľovníctva, ktorú viedol až do svojho odchodu na dôchodok (1990). Ďalej pôsobil na Českej zemědelskej univerzite v Prahe na Lesníckej fakulte ako vedúci Katedry ochrany lesa (1990-1994). Bol hosťujúcim profesorom na Lesníckej fakulte Akademi Rolniczej v Krakove (1993-2000). Zomiera 28.11.2004 vo Zvolene. Profesor Stolina založil novú modernú koncepciu ochrany lesa, ktorú prijali aj v zahraničí. Bol skvelým pedagógom, vedcom i popularizátorom svojho odboru na domácej ale aj na európskej scéne. Mesto Levoča mu udelilo čestné občianstvo a prezident SR štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra „Za významné zásluhy v oblasti lesníckej vedy, ekológie a environmentalistiky“ (2003). Jeho rodný dom prezentujúci jeho osobnosť a celoživotné dielo bol vyhlásený za významné lesnícke miesto 8.11.2007.

Rodný dom profesora Miroslava Stolinu

v Sobranceiach je miesto, kde sa 13.1.1923 narodil budúci lesník a významná osobnosť v oblasti ochrany lesov na Slovensku. Po štúdiách lesného inžinierstva v Bratislave a v Prahe začal

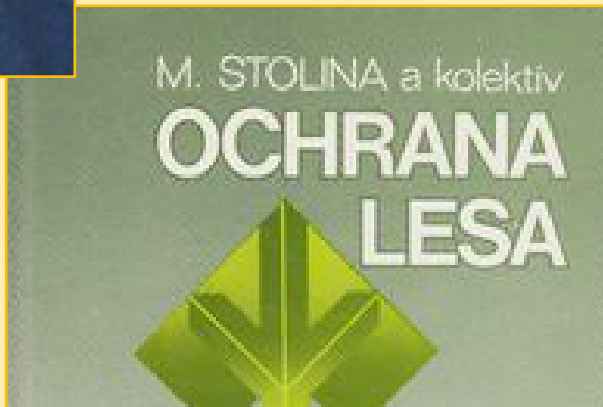
v r. 1949 svoju lesnícku prax na Lesnom závode Zvolen, Správe štátnych lesov Žarnovica a Krajskej správe lesov Banská Bystrica, kvôli celoplošnému premnoženiu obalovača jedľového. Po nástupe na Lesoprojekt vo Zvolene (1953) vypracoval celoštátnu koncepciu ochrany lesa. Pre tento účel so svojimi spolupracovníkmi podrobne preskúmal 1,2 mil. ha lesov. V r. 1960 nastúpil na Lesnícku fakultu VŠLD Zvolen, kde sa od r. 1969 stáva vedúcim Katedry ochrany lesa a poľovníctva, ktorú viedol až do svojho od-

chodu na dôchodok (1990). Ďalej pôsobil na Českej zemědelskej univerzite v Prahe na Lesníckej fakulte ako vedúci Katedry ochrany lesa (1990-1994). Bol hosťujúcim profesorom na Lesníckej fakulte Akademi Rolniczej v Krakove (1993-2000). Zomiera 28.11.2004 vo Zvolene. Profesor Stolina založil novú modernú koncepciu ochrany lesa, ktorú prijali aj v zahraničí. Bol skvelým pedagógom, vedcom i popularizátorom svojho odboru na domácej ale aj na európskej scéne. Mesto Levoča mu udelilo čestné občian-

stvo a prezident SR štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra „Za významné zásluhy v oblasti lesníckej vedy, ekológie a environmentalistiky“ (2003). Jeho rodný dom prezentujúci jeho osobnosť a celoživotné dielo bol vyhlásený za významné lesnícke miesto 8.11.2007.

Lesnícka škola v Remetských Hámroch,

teda jej budova bola pôvodne letnou rezidenciou šľachtickej rodiny Sztárayovcov „nový dom“ ako ho rodina nazývala. Postavili ho po tom ako v r. 1931 vyhořeli a museli presťahovať svoje sídlo z pôvodného

ho „starého domu“. Na projektoch stavby sa podieľali rakúsky a americký architekt a práce realizovala firma podnikateľa Melicera. Takmer všetok nábytok bol zhotovený na miestnej píle. Obyvatelia novú stavbu nazvali „poľovnícky kaštieľik“. Po druhej svetovej vojne bol znárodnený a v r. 1952 poskytol kaštieľ i park okolo neho vyučovacie aj internátne priestory Vyššej lesníckej škole z Humenného, dnes Strednej lesníckej školy v Prešove. Začala výučba so sľubnou perspektívou, vzhľadom na blízkosť porastov Vihorlatských vrchov mali

študenti dobré podmienky pre praktické vyučovanie. Avšak rozvoj školy v Remetských Hámroch zahatal požiar počas poslednej januárovej noci v r. 1956, po ktorom museli študentov prichýliť sesterské lesnícke školy na Slovensku. Z pôvodnej drevenej stavby s nástenným dekoráciami a supraportami s vyobrazeniami vysokej zveri zostali len tri kamenné oblúky zabudované do priečelia budovy. Lesnícka škola bola opätovne otvorená v Lipovciach (1957). Dnes prestavanú budovu bývalého kaštieľa obklopuje park, ktorý tiež pripomína jej

pozoruhodnú minulosť. Lesnícka škola Remetské Hámre pripomína krátku, ale pre slovenských lesníkov významnú dejinnú etapu a bola vyhlásená za významné lesnícke miesto 8.11.2007.

Ing. Alexander Filipek

**170 rokov od narodenia
jedného z našich prvých
lesných inžinierov
Lesný hospodár a národný
buditeľ**

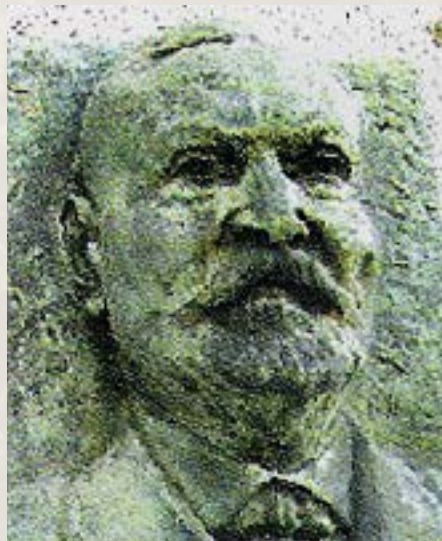
Postava Ing. Alexandra Filipka je pre nás zaujímavá z viacerých dôvodov. Jednak patrí k našim prvým lesným inžinierom, jednak tým, že sa jeho meno viaže so štátnou starostlivosťou o lesy a napokon tým, že okrem svojej lesníckej profesie sa angažoval ako známy národný buditeľ.

Narodil sa 11. apríla 1846 vo Veľkom (vtedy Nemeckom) Grobe. Študoval na Reálnom gymnáziu v Prešporku (1864), v rokoch 1865–1869 na Lesníckej akadémii v Mariabrunne pri Viedni. Máme na Slovensku veľmi málo známych lesníkov, ktorí absolvovali vysokoškolské lesnícke štúdium v rakúskom Mariabrunne.

Hneď po ukončení vysokoškolských štúdií t.j. od roku 1869 pôsobil na pálfyovských lesných majetkoch v Častej, najskôr ako lesný adjunkt, potom lesník, neskôr lesný

radca. Postupne vynikol ako dobrý lesný hospodár, a tak nie div, že sa onedlho stal prednostom Lesného úradu a správcom Mestských lesov v Modre. V tejto funkcii prečkal rozpad monarchie, ktorý uvítal s optimistickými národnými výhľadmi do budúcnosti. Správcom Mestských lesov v Modre ostal až do svojho penzionovania v roku 1923. Zaslúžil sa o vzorné hospodárenie v lesoch mesta Modry, výmera ktorých - 2396 ha nebola nijako malá. Osobitne dbal na obnovu porastov a ich ochranu proti devastácii. Zanechal po sebe kultivované a moderné lesné hospodárstvo.

Ako absolventovi Lesníckej akadémie

v Marianbrunne mu boli blízke aj inžiniersko-technické práce. A tak počas svojej pôsobnosti často vykonával aj zememeračské práce, žiadúce v lesnom hospodárstve či civilnom živote.

V mladšom veku bol členom slovenského študentského spolku na prešporskom lýceu, kde dominoval svojou národnou, kultúrnou, slovenskou aktivitou. To sa všetko prejavilo aj v jeho pokročilom veku. Pred rokom 1918 bol popredným príslušníkom slovenského národného hnutia v Modre. Podporoval voľbu slovenských kandidátov za poslancov samospráv i Uhorského snemu. Organizoval ľudové zhromaždenia, divadelné predstavenia a iné spoločenské podujatia na rozhraní 19. a 20. storočia. Pôsobil pri uskutočňovaní pozemkovej reformy obcí na úpäť Malých Karpát.

Založil a bol predsedom Meštianskeho kasína, od roku 1911 predsedom Občianskej besedy v Modre. Zaslúžil sa o vybudovanie prímestskej parkovej obytnej časti Harmónia, kde bolo v povojnových rokoch zriadené Lesnícke odborné učilište.

Zomrel 11.1.1927 v Modre, dodnes je jeho meno držané v úcte miestnych obyvateľov, ale aj medzi lesníckou pospolitosťou.

Na jeho počesť odhalili 21.6.1933 na priecheli budovy Mestského lesného úradu pamätnú tabuľu, ktorá sa stala vzácnou lesníckou kultúrnou pamiatkou.

Viliam Stockmann

LESY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ŠTÁTNY PODNIK

LESNÍCKE A DREVÁRSKE
MÚZEUM

VÁS POZÝVAJÚ
NA VÝSTAVU

VLK DRAVÝ
12.1.2017 – 15.2.2017

DO VÝSTAVNÝCH
PRIESTOROV MÚZEA
NÁMESTIE SNP 22/33
ZVOLEN

2017

Júl

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Október

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

August

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

November

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

September

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

December

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Január						
Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Február						
Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

Marec						
Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Apríl

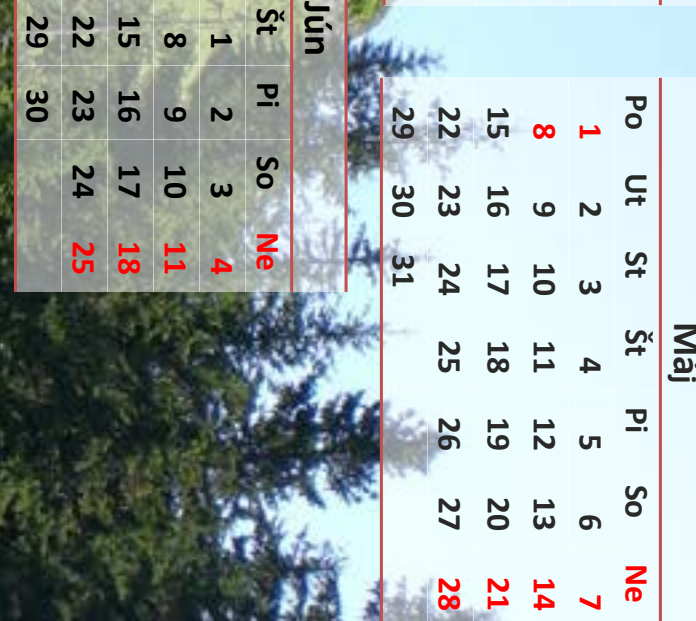
Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Máj

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

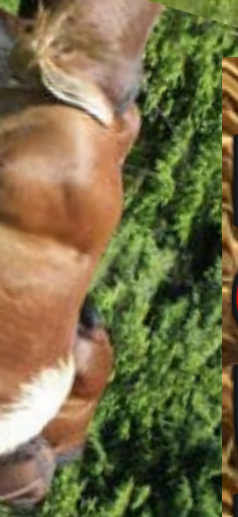
Jún

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

LUDIA PRE LESY, LUDIA PRE LESY,

LESY PRE LUDĀ

Po stopách losov

Hoci lesnícka uniforma nebola v ich rodine tradíciou, sudičky mu do vienka pridelili lesníctvo a život spätý s prírodou. Po dlhoročnej práci u štátneho podniku, živote na horárňach a samotách a po putovaní severskými krajinami ho osud opäť zavial na Slovensko. Jeho osudovou vášňou, ako sám priznáva, je poľovníctvo, a to čo by chcel prírode „splatiť“ je práve prinavrátenie pôvodného druhu losa mokradového do našich lesov. Túto nelahkú úlohu, ktorou supluje najmä funkcie štátnej ochrany prírody, si za svoj dlhodobý životný cieľ postavil Stanislav Bystriansky.

Čo Vás viedlo k lesníctvu? Pochádzate z lesníckej rodiny?

Nepochádzam z lesníckej rodiny. Narodil som sa v roľníckej rodine, vyrastal som na Kokavských, teraz momentálne Utekáčskych lazoch. Moji predkovia žili, dá sa povedať, tak ako sa dakedy v stredoveku ešte žilo. Okrem cukru, soli a petroleja si dorábali všetko sami, veď na lazoch bolo moderne povedané - diverzifikované poľnohospodárstvo, lesné plody a samozrejme žiaden zelovoc. Bola to symbióza, súžitie človeka s prírodou. A potom prišiel socializmus, farmárčenie nemalo perspektívu, najbližšie bolo lesníctvo. Keby bol u nás taký svet ako pred vojnou alebo ako som zažil v Nórsku a videl jeho typ farmárčenia, tak ako najstarší syn by som bol gazda – farmár.

Takže lesníctvo u Vás začalo strednou lesníckou školou?

Začalo to prihláškou na strednú lesnícku školu, kam som sa nedostal, hoci som bol na prijímačkách v Banskej Štiavnici. Ale dostal som sa na Strednú drevársku školu vo Zvolene, takže som stredoškolák drevár pilar. Chcel som na lesníctvo prestúpiť v prvom ročníku strednej školy, v druhom, treťom..., ale nepodarilo sa. Nedalo mi to, a tak som skúsil šťastie znova a prihlásil som sa na skúšky na Lesnícku fakultu, kde som vyštudoval lesníctvo. Samozrejme, stálo ma to päť rokov posmeškov, že som drevár... No aj tí najzarytejší lesníci, ktorí sa tak prezentovali na vysokej škole, odišli z lesníckej praxe skôr. Nikto z nich nežil tak ako ja. Strávil som šesť rokov na horárni v Ľubochnianskej doline jedenásť kilometrov od dediny. A aj teraz žijem na vidieku v lesníckej osade Svarín. Som lesník, hoci som odišiel od štátnych lesov po druhom prepustení z riaditeľskej funkcie ako nezamestnaný. Odvtedy sa žijem ako živnostník, ale stále som lesník a na štátne lesy nedám dopustiť.

Prvé pracovné skúsenosti u štátnych lesov boli teda kde?

Bol som aktívny aj v iných veciach. Oženil som sa už v treťom ročníku na vysokej škole a limitujúce pre mňa bolo dostať byt. Hľadal som v regióne (to bol Lesný závod Hnúšťa), kde som vyrástol. V tom čase tu však žiaden byt k dispozícii nebol a už vôbec nie horárne. Najbližšie - z druhej strany za hrebeňom bol OZ Čierny Balog, ktorý v tej dobe robil nábor zamestnancov. Prišiel pán podnikový riaditeľ Vachula na školu a sľuboval najvyššie nástupné platy. Keďže mali služobný byt, odišiel som tam.

A tam ste pôsobili ako dlho?

Tam som vydržal tri roky. Z jednoduchého dôvodu. Jedinú vec, čo som si ako študent predstavoval, že by som nerád robil, bolo trasovanie lesných ciest. A predsa mi to prischlo. V žiadnom prípade pre mňa nenašli na správe miesto pestovateľa ani technika pre ťažbu. Prišiel som mladý, ambiciózný, ktorý chcel ukázať svoje kvality, a tie som aj ukázal v trasovaní. Pánu riaditeľovi sa vtedy konečne uľavilo, lebo na mojom poste sa predtým za dva roky vystriedalo hádam aj desať ľudí. Konečne mal človeka, ktorý sa snažil, a preto nebolo žiaduce ma meniť. Popravde mne tá robota vtedy nepasovala, hoci teraz mám na to úplne iný názor. Myslím si, že pre trvalo obnoviteľné hospodárenie v lesoch a metódu Pro Silva, musí byť jednoznačne vybudovaná sieť lesných ciest. V Balogu ich mám postavených za moje krátke obdobie asi 40 km.

A z Čierneho Balogu ste smerovali kam?

Necítil som sa vnútorne spokojný pri robotе, ktorú mi pridelili, a keď som si to zobral aj z druhej strany - pracovníci lesných správ

mali lepšie podmienky pre poľovníctvo, lepší zárobok. Vtedajší pán riaditeľ mi nechcel vyhovieť, hoci som mu asertívne povedal, že odidem a bol som jeden z mála, ktorý to aj urobil. Oslovil som viaceré závody, z ktorých Lesný závod Ružomberok Lesná správa Čierňavy, na závere Ľubochnianskej doliny, pod Čiernym kameňom mala veľmi krásnu horárneň, v tej dobe s ústredným kúrením, vyobkladanou kúpeľnou, parketami v obývačke. Štvorkridlové okná presvedčili aj moju manželku odísť z bytovky. A tak sme na samote prežili ďalších šesť rokov, naše najkrajšie roky a vychovali sme tam deti. Pri niektorých pozitívnych veciach prichádzajú aj negatívne a nakoniec ma to aj tam prestať baviť.

Cesta ďalej viedla do môjho terajšieho trvalého bydliska - lesníckej osady Svarín, v tom čase Školský lesný podnik Svarín pri lesníckej škole Liptovský Hrádok. Odišiel som tam tesne pred prevratom v roku 1989, nevedel som, že príde revolúcia... Stalo sa to, čo sme nik nečakali, zmenila sa politická situácia a popravde ma aj mrzelo, že som odišiel. Súčasne vznikli pre mňa nové možnosti, pretože končil na svojej pracovnej pozícii vtedajší riaditeľ Pavol Rusko. Vypísali konkurz, ktorý som vyhral a na päť rokov som sa stal riaditeľom Školských lesov Svarín. Za ten čas sme preinvestovali 24 mil. slov korún (1990-1995). Po zmene politickej situácie som skončil ako sa hovorí na dlažbe, z riaditeľa školských lesov som bol nezamestnaný. Odtiaľ sa mi podarilo dostať na Stredolesy, do terajšej budovy Generálneho riaditeľstva LESOV SR. Tri roky som pôsobil na Odbore marketingu a obchodu pod vedúcim Jaroslavom Závodným. Po troch rokoch som dostal ďalšiu ponuku od štátnych lesov v Banskej Bystrici, ale na Závode lesnej techniky v čase, keď odchádzal do dôchodku bývalý riaditeľ Ing. Mláka. S nástupom nového riaditeľa som dostal miesto námestníka. Po celý ten čas (štyri roky) až do roku 2000 som každý deň dochádzal do Banskej Bystrice, bol som už z toho vyčerpaný a unavený a plánovali sme sa aj presťahovať. Práve vtedy sa zakladal celoslovenský štátny podnik a bolo možné sa prihlásiť do konkurzov. Mal som tie ambície ale neuspel som. Keďže konkurz na riaditeľa Semenolesu dopadol neúspešne, bolo mi vtedajším generálnym riaditeľom Možucom ponúknuté toto miesto. Nebol to môj sen, ale riešilo to moje spomínané problémy. K pestovaniu som mal blízko, lebo na lesnej správe v Ľubochni som bol šesť rokov pestovateľ. Bol som prvým riaditeľom Lesného závodu Semenoles Liptovský Hrádok v rámci štruktúry štátneho podniku LESY Slovenskej republiky.

Tam ste prišli do kontaktu s krytosemennými sadenicami?

Keď som prišiel na OZ Semenoles, bol to závod ako každý iný, nebol celoslovenský ako teraz a ostatné závody mali svoje škôl-

kárske strediská. Z veľkého množstva problémov bol najväčším škôlka Jochy 40 či 60 ha. Jochy boli odkryté, zver tam páchala obrovské škody, hoci tam bolo len pár zajacov. Na začiatku roka sme dokonca nemali štiepku na kúrenie. Ako prežiť ako ďalej?, keď Jochy, čo sa týka pôdy a pestovania voľnokorených sadeníc bola veľmi zlá voľba. Vedelo sa o tom celoslovensky, že bol nezmysel škôlku takéhoto typu zakladať na takej lesnej pôde, ktorá bola testovaná našimi predkami a les bol len tam, kde poľnohospodárska pôda nemohla byť, keďže pestovanie voľnokorených sadeníc si žiada kvalitnú pôdu a tu bola pôda ťažká a podmáčaná. Ako teraz prežiť v konkurencii, v ktorej sme boli. Mali sme technológiu na pestovanie krytokorených sadeníc, volala sa COMBICAL. Bola to pôvodná, prvá metóda, kedy bunky na výsev semena tvorili papierové voštiny v kovovom ráme. Sadenice boli nedokonalé, zraniteľné, s prerastajúcim koreňovým systémom, čo nemalo šancu na úspech. „A čo teraz s tým?“ Kolega našiel na internete, že existujú plastové sadbovače konštruované tak, že nemôžu prerastať korene jednotlivých sadeničiek. Po lobingu na ministerstve sme dostali finančnú podporu a začali sme inovovať pestovanie krytokorených sadeníc. Mať len linku na plnenie sadbovačov bolo však primálo. Potrebovali sme dobudovať temperované skleníky, fóliovníky a úložisko na otužovanie. Celý projekt stál dva alebo tri milióny korún. Našťastie sme mali veľké pochopenie z generálneho riaditeľstva. Spomínané sadbovače, potom začal používať aj materský závod Beňuš, ktorý ako prvý začal s pestovaním krytokorených sadeníc metódou JIFFY rašelinových tabliet. V súčasnosti

ich používa aj súkromný sektor.

Semenoles - sadenice alebo semenárstvo?

Na poradách nám bolo často vyčítané, že sa viac venujeme sadeniciam ako semenárstvu. Ale museli sme sa venovať tomu, čo nám zarábalo peniaze. Nezanedbávali sme ani semenárstvo. Prvýkrát sa prerábali sklzné boxy na skladovanie ihličnatej semennej suroviny - šišiek. Jedna časť - štvrtina sa vyčlenila na plošinové boxy, aby sa mohol skladovať žaluď a bukvica. Potom pribudla linka na termoterapiu pred uskladnením, ktorá s teplotou 41 °C čistí semenný materiál, ale hlavne zabíja všetky živočíšne organizmy existujúce na bielkovinovej báze. Bola to doba, kedy sa nám podarilo cez Odbor koncepcií a rozvoja presvedčiť podnik, že semenárstvo a škôlkárstvo je na prvom mieste v lesníctve. Za tie štyri roky sme preinvestovali asi milión eur do spomínaných technológií.

Viem o Vás, že ste istý čas zo svojho života strávili v Nórsku. Čo Vás tam nasmerovalo?

Pravdupovediac som opäť skončil na úrade práce a moje prvé kroky, hoci som netušil čo idem robiť, viedli na živnostenský úrad. Aj preto mám na živnostenskom liste 24 rôznych živností. Skúšal som veľa vecí, no nakoniec som napísal môjmu priateľovi do Nórska. Vycestoval som s veľmi slabými základmi nemčiny a po päťdesiatke som sa začal učiť anglicky. S obmedzenou jazykovou zdatnosťou som mohol robiť len manuálne práce – prerezávky alebo napr. údržbárske práce okolo domu. Keď Nór videl, že som zručný v práci s motorovou pilou a drevom,

poveril ma stavbou dreveného domu. Ten sme nakoniec postavili s partiou zo Slovenska. Počas môjho pobytu u neho, usporiadal viac poľovačiek na losy, a tam som zistil, že je to s týmto druhom trochu inak ako sa to prezentuje u nás. Po tom ako som získal informácie ohľadom jeho biológie a aj prípadných škôd, ktoré by mohol prípadne nemohol tento druh napáchať, som nadobudol presvedčenie, že na Slovensku má návrat tohto pôvodného druhu opodstatnenie. Veď aj v Čechách majú populáciu losov, a na Slovensku, hoci sú tu pre ne priaznivejšie podmienky, zatiaľ stále v prírode chýba.

Spomínali ste, že poľovníctvo je Vaša vášeň. Čo je pre Vás najemočnejším zážitkom z tejto oblasti?

Z toho je naozaj ťažké vybrať niečo konkrétne. Pamätám si na prvého uloveného zajaca na spoločnej študentskej poľovačke, kde som ohrozoval aj kolegov, lebo človek ešte nemal tie poľovnícke zručnosti a návyky, ktoré prinášajú až skúsenosti a čas. Keď to rekapitulujem, mám krásne zážitky či už z Čierneho Balogu, Ľubochnianskej doliny, školských lesov Svarín alebo z Nórska, kde som napodiv neulovil nič. Mám krásny zážitok s Pierom, mali sme možnosť odloviť bobra. Bola nádherná scéna, priam gýčová, zapadalo slnko, v nehybnej hladine jazera sa odrážal protisvah so skalami a osikami, lístie bolo škoricovej farby a pri brehu bobor, ktorý o nás nevedel, plieskal chvostom, robil okruhy... Bolo to tak krásne, že mi nedalo vystreliť.

Váš životný príbeh je naozaj neuveriteľne pestrý a iste už viackrát spomínané losy

Vám priniesli neopakovateľné okamihy.

V januári roku 2016 sme vypustili do jednej z našich zverníc dve losice. A keďže to predsa len pre mňa „nová zver“, hoci som mal kadečo naštudované, predsa ma prekvapili. V noci o jednej ich doviezli a o druhej hodine som sa s ostatnými rozlúčil s tým, že do rána do svitu budem obchádzať plot a sledovať, ak by sa niečo nepriaznivé dialo. Odrazu som tam zostal sám s čelovou lampou. Stopujem ich v snehu a vidím, že sa hneď vybrali popri plote. Odrazu sa mi stopa stratila a spoza chrbta som začul kroky. Dve losice, jedna vyššie ročná a druhá mláďa sa mi zjavili za chrbtom. Teraz by som vedel ako mám reagovať, vtedy som netušil. Ostal som v očakávaní aj strachu, pritom som obchádzal plot. A ony sa ma celú tú dobu držali ako vodiacej losice. Zastavovali sa, skúmali nové prostredie a spokojne začali obhrýzať vrby. To sa nedá opísať, sám v noci, dve nové zvieratá, splnenie sna... Keby to boli samčekovia, tak z terajších skúseností viem, že by to bolo nebezpečnejšie, pretože zvyknú vykopávať prednou nohou, a to dokonca aj za behu. Robia to najmä mladšie jedince.

A nájde sa popri poľovníctve, losoch čas aj na iné záľuby?

V prvom rade je to rodina. Keď bol čas na kynológiu, tak to bol karelský medvedí pes. Je to fínske národné plemeno. Už ako mladý som o ňom veľa čítal a tak sme sa s kamarátom Petrom Lukšom (správcom na Čiernom Balogu) rozhodli, že si ho ideme obstaráť. Ja

som bol prvý. Rovno odtiaľto z Bielej stopy sme nasadli na rýchlik do Prahy do Hlubokej nad Vltavou - to sú České Budějovice. To bol legendárny Duno, ešte teraz mi chýba. Pomenoval som ho po mojom prvom psovi, ten bol tiež Duno. Podľa indiánskej tradície,

že psov má mať poľovník s jedným menom, a tým sú všetky psy s Vami, aj keď už nežijú. Naozaj veľmi dobrý pracovitý pes.

Viem o Vás, že nielen lesy, losy ale aj drevo je vaším koníčkom.

Rád robím s drevom. Aj pietny drevorubač na Symbolickom cintoríne v Lesníckom skanzene je môj výtvar. V skanzene mám so synom osem exponátov. Lesnú škôlku, na ktorú som mal aj kritiku, že vraj: „Lesné škôlky nie sú v skutočnosti až také pekné.“ Potom trkáč, na samočinné čerpanie vody zavlažovanie, ktorého výroba nebola v pláne, ale prišlo také sucho, že sme potrebovali nejako zavlažovať spomínanú lesnú škôlku. Ďalej tam mám lesnú vílu, horára, medveďa a zberača semien. Toho mi len trošku upravili. Bol tam autenticky založený vo výške a aj na stupačkách, ale potom sa stala taká vec, že do rána spadol strom aj so zberačom, odlomilo mu ruku. Zberača opravili, už ho však do výšky neumiestnili na stupačkách, ale podbili klincami. Neskôr sme so synom robili aj model vodnej píly. Aj minulý rok ma oslovil OZ Čierny Balog, ale musel som ponuku odmietnuť, lebo sme nemali čas. Práve sme pracovali na štyroch rozhladniach. Jedna z nich na Maginhrade neďaleko Rimavskej Soboty je dokonca siedma v hodnotení rozhladni Slovenska. Ďakujem za rozhovor.

Anna Sliacka
(foto: Lesy SR, www.zito.sk)

Prst ako zbraň

Výstava nožov a chladných zbraní

Pochmúrne jesenné myšlienky, dlhé večery dávajú príležitosť fantázii plnej obáv, ktorá vymyslela temné sily zla, démonov a strigy, ktoré sa stretávajú vospolok. 13. december sa považuje za najväčší deň bosoriek. Podľa povesti bola Lucia veľmi silná bosorka, ktorú sa nepodarilo upáliť. Kde však je? Čo ak sa niekde ešte objaví, alebo len nejaká časť z nej? ...

S úspechom alebo skôr podľa povier so strachom z temných síl zla sa dá napísať, že časť najobávanejšej bosorky všetkých čias sa našla. Prst bosorky Lucie bol nájdený na Výstave nožov a chladných zbraní „Poľovník – Lesník“ v Košiciach, ktorá sa konala v spolupráci so štátnym podnikom LESY SR pod záštitou ministerky pôdohospodárstva a rozvoja vidieka. Prst bol súčasťou unikát-

neho noža, aspoň čo sa dizajnu a estetické stránky týka, ktorý ručne vyrobil remeselník podľa svojej bohatej fantázie. „Luciin“ povestný prst bol vyrobený z kravského rohu, rúčka zo pštrosej kože s prsteňom a čepeľ z damaskovej 300 - vrstvovej ocele a s nád-

hernou kresbou na čepeľi.

Od štvrtka 24.11.2016 do soboty 26.11.2016 mohli návštevníci vidieť bohatý sprievodný program s množstvom atrakcií s ukázkami sokolarstva, trubačstva a vábenia jeleňov. Pre strelbu chytivých sa na výstave nachádzala laserová strelnica na otestovanie svojej mušky. V ponuke bol široký sortiment príslušenstva z poľovníckej a lesníckej tematiky. Vystavené unikátne trofeje návštevníkov zaujali svojou veľkosťou a jedinečnosťou. Aj keď nešlo o čisto poľovnícku výstavu trofejí a zhodov, milovníci poľovníctva si tu prišli na svoje. Pripravené tiež bolo občerstvenie a dobroty pre gurmánov.

Podnik LESY SR reprezentovali OZ Košice, OZ Sobrance, OZ Prešov, OZ Vranov. Pred expozíciou pútal pozornosť strom Odkazovník výstavný – (*Exhibitus legatarius*) z dielne Eriky Ninačovej. Odkazovník výstavný funguje nasledovne: „Najprv musíš na list napísať odkaz, potom list pripnúť na strom a až potom si môžeš vytiahnuť číslo, ktoré určí tvoju odmenu,“ vysvetľovala lesníčka Erika každému malému návštevníkovi.

Na svoju prezentáciu využili výstavu aj dve školy. Stredná odborná škola lesnícka v Prešove a Stredná odborná škola veterinárna v Košiciach, ktorá prišla aj so svojimi zvieracími miláčikmi.

Výstava sa konala po ročnej prestávke, možno aj vďaka tomu priniesla množstvo nových zaujímavých vecí. Odbornú garanciu nad výstavou prevzali Obvodná poľovnícka komora Košice – okolie, Obvodná poľovnícka komora Košice a Slovenské technické múzeum. Treba len dúfať, že ďalší ročník príde ešte viac vystavovateľov ako tento rok.

Milota Nádorníková

Nové storočie v lesnom hospodárstve (21. časť)

Lesná železnica Víglaš – Hučavská dolina

V roku 1904 bola zahájená výstavba lesnej železnice na víglašskom panstve medzi obcou Víglaš a Hučavskou dolinou – Kyslinkami.

Dňa 25.10.1904 bol spísaný nasledovný protokol o správnej pochôdzke na lesnej priemyselnej železnici, parnej prevádzky od stanice Víglaš – Slatina do Hrochotských lesov (Kyslinky):

Za Uhorské kráľovské Ministerstvo obchodných vecí: Jiří Bene, inšpektor Uh. kráľ. št. žel.

Za Železničnú a plavebnú hlavnú inšpekciu: Karel Horváth, Uh. kráľ. hlav. inšpektor

Za Uhorské kráľ. Ministerstvo poľnohospodárskych vecí: František Czitó, kultúrny inžinier.

Za obec a správny výbor Zvolen. župy: Kálman Barkovszky, Arnold Konur, Ladislav Bende.

Za riaditeľstvo Uh. kráľ. štátnych železníc: Josef Fáy, Károly Kolman, Karel Zupka.

Za riaditeľstvo víglašského panstva: Hugó Till, tajomník panstva.

Úlohou komisie je ustanoviť všetky opatrenia, aby boli zaistené vodné odtoky a cestné dopravné pomery, a tiež aby boli ochránené všetky verejné a súkromné záujmy.

Podľa projektu bude začiatok lesnej železnice v drevárskom závode víglašského panstva pri žel. stanici Víglaš Slatina.

Následne boli schválené jednotlivé stavebné dielčie projekty a prevádzkové podmienky.

Uhorské kráľovské Ministerstvo obchodných vecí na základe tohto protokolu vydalo dňa 12.3.1905 pre Riaditeľstvo víglašského panstva vo Víglaši doplnujúce pokyny a súhlas k výstavbe tejto lesnej železnice.

Následne boli vydané ešte protokoly zo dňa 8.11.1906 o technicko – policajnej pochôdzke prvého úseku a protokol zo dňa 29.11.1907 o technicko – policajnej pochôdzke druhého úseku trate. Komisia prešla trať skúšobným vlakom a napokon vyslovila súhlas pre Jeho Vysokoblahorodie, pána ministra obchodných vecí k udeleniu súhlasu k prevádzke tejto trate.

Súhlas udelil na základe ministrovho poverenia Dr. Stetina, ministerský radca, v Budapešti dňa 15.1.1908.

Aktuálna organizácia štátnych lesov v roku 1905

- Uhorské kráľovské lesné riaditeľstvo v Banskej Bystrici

Lesné správy Brezno, Staré Hory, Štiavnicka, Svätý Ondrej, Badín, Zvolen, Sloven-

ská Ľupča, Krám, Hronec, Dobroč, Beňuš, Jasenie, Predajná, Bacúch, Sihla, Michalová, Lučatin.

- Uhorský kráľovský hlavný lesný úrad v Liptovskom Hrádku

Lesné správy Osada, Čierny Váh, Východná, Ľubochňa, Malužiná, Ružomberok, Svarín, Teplička, Veľká.

- Uhorský kráľovský lesný úrad v Žarnovici Lesné správy Jalná, Brod, Voznica, Hliník, Kremnica, Banská Štiavnica, Piarg.

- Uhorský kráľovský lesný úrad v Solivare Lesné správy Zlatá Idka, Kecerovské Pekľany, Smolník, Kokošovce, neskôr aj Zborov. Plus niektoré správy na území dnešného Maďarska.

Režijná správa lesov

Roku 1906 sa začala v uhorskom lesníctve uplatňovať tzv. režijná správa lesov, t.j. intenzívne hospodárenie pomocou využívania vlastných zdrojov príslušnej organizácie

Herman Otto

lesného hospodárstva. Malo sa tak obmedziť zadávanie ťažieb obchodným firmám, ktoré viedlo k devastácii lesov. Cieľom bolo dosahovať vyššie výnosy z lesov pomocou správnych ťažbovo – obnovných postupov, návratných investícií do lesných dopravných zariadení, zužitkovania všetkého dreva po ťažbe a určovania maximálne výhodných cien za drevné suroviny podľa dopytu. Tento progresívny spôsob hospodárenia rozvinulo najmä Riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov v Banskej Bystrici a Coburgovské lesné panstvo v Jelšave.

Problematika nižšieho lesníckeho školstva

Dňa 3.3.1906 bola vyhlásená Anкета o nižšom lesníckom školstve v Uhorsku, ktorá sa týkala odbornej výchovy horárov a podúradníkov. Lesných inžinierov vychovávala Vysoká škola banská a lesnícka v Banskej Štiavnici, horárov ako pomocných zamestnancov štyri odborné horárske školy (Liptovský Hrádok, Királyhalome pri Segedíne, Görgényszentimre v Sedmohradsku a Vadászertő pri Temešvári). Chýbali školy pre nižší úradnícky personál, ktoré už jestvovali

v Rusku, českých krajinách, Nemecku a inde. Na základe výsledkov tejto ankety, v ktorej sa najviac angažoval banskobystričský lesník Karol Kaán (1867 – 1940), sa mali pri horárskych školách zakladať doplnujúce jednorôčné nadstavbové kurzy, ktorých absolvovanie oprávňovalo k výkonu podúradníckej služby. Takýto kurz vznikol iba pri horárskej škole vo Vadaszertő. Skutočnú strednú školu ako prvú na Slovensku ustanovili až v roku 1919 v Banskej Štiavnici (ako z núdze cnost), po odťahovaní Vysokej školy banskej a lesníckej do Soprona.

Lesnícky výskum dostal samostatnosť

Dňa 6.9.1906 výnosom č. 91928/A/2 905 dostala Ústredná lesnícka výskumná stanica v Banskej Štiavnici štatút samostatného ústavu. Stanica vznikla roku 1897 pri Lesníckom odbore vtedajšej Banskej a lesníckej akadémie (premenenej v roku 1904 na Vysokú školu banskú a lesnícku). Podliehali jej vonkajšie pokusné lesnícke stanice pri horárskych školách Görgényszentimre, Királyhalom, Liptovský Hrádok a Vadászertő. Samostatnosť spočívala v určovaní výskumných úloh aj mimo záujmov vysokej školy, viac podľa potrieb lesného hospodárstva. Stav pracovníkov výskumu bol naďalej veľmi obmedzený, až roku 1914 sa zvýšil na päť výskumníkov tri pomocné sily. Zväčša to boli pracovníci z Katedry pestovania a ochrany lesov na Lesníckom odbore vysokej školy. Okrem toho ako výskumníci pracovali aj riaditelia horárskych škôl. Výskum mal naďalej len biologicko – pestovateľské zamerania, najviac to bolo sledovanie obnovy porastov a výchovných zásahov na pokusných lesných plochách a meteorologické pozorovania. Úlohou tohto vedeckého pracoviska boli aj otázky ochrany a zveľadovania lesného bohatstva krajiny.

Piaty zjazd lesníckych výskumných staníc vo Württenbergu

Medzinárodné združenie lesníckych výskumných staníc, do ktorého patrila aj Centrálna výskumná stanica v Banskej Štiavnici zorganizovalo v dňoch 8.-16.9.1906 svoj piaty zjazd vo Württenbergu. Na tomto zjazde uhorské lesníctvo zastupoval na základe nariadenia ministra pôdohospodárstva hlavný lesný radca ministerstva Karol Nagy, vedúci oddelenia I/A-2, ďalej vedúci výskumnej stanice v Banskej Štiavnici prof. Eugen Vadas so svojim adjunktom Júliusom Róthom a ďalší odborníci.

Rokovanie zjazdu otvoril na Vysokej škole technickej v Stuttgarde predseda organizácie Dr. Bühler. Rokovanie pokračovalo prednáškou Dr. Englera z Zürichu na tému O vplyve lesa na stav vody. Druhé rokovanie bolo tiež v Stuttgarde. Tretia a štvrtá schôdza sa konala v Ravensburgu. O problematike rastu koreňov stromov referoval Dr. Matthes z Eisenachu, tému Nároky vedy a praxe na výnosové tabuľky dreva zodpovedal Dr. Flu-

ry z Zürichu. Uhorský zástupca Július Róth prednášal o výskume porastných prebierok a ich praktickom vykonávaní v lokalitách Likavka, Liptovská Teplička, Vampír pri Malackách, Királyhalome, Gödölö, Voznica, Jalná, Dobroč a Marmarošská Sihot.

Program týždňového zjazdu bol okrem vlastného rokovania veľmi bohatý na náučné exkurzie v okolitej krajine. Na týchto exkurziách účastníkov zjazdu svojim výkladom sprevádzali špičkové domáce lesnícke osobnosti a predstavitelia organizácie. Exkurzia vlakom na lesných správach Oehringen a Helibronn mala za cieľ predstaviť pokusné plochy jednotlivých druhov obnovy. Ďalšie exkurzie boli na polesia Schrezhlime, Königsbronn, Bainti, Weingarten, Weissenau.

Sprievodnou zložkou zjazdu bola aj výstava druhov lesného humusu a jeho zložiek v priestoroch Vysokiej školy technickej v Stuttgarte. Na výstave vystavovala okrem iných výskumných staníc Uhorska aj Centrálna lesnícka stanica z Banskej Štiavnice s nasledovnými vzorkami typického stanovišťa nezmiešaných porastov z rozličných žúp:

- *Larix europaea* DC., z Tepličky, župa Liptov
- *Abies alba* Mill., Banská Štiavnica, župa Hont
- *Pinus silvestris* L., Malacky, župa Prešporok
- *Pinus silvestris* L., Smolník, župa Spiš
- *Quercus sessiliflora* Sm., Kozelník, župa Zvolen
- *Fagus silvatica* L., Banská Štiavnica, župa Hont

Prednášky s témou humusu predniesol profesor Potonié z Berlína, profesor geológie Sauer z Tübingenu a Dr. Vater z Tharandtu.

Tento zjazd bol hodnotený po odbornej i organizačnej stránke, ako najlepší z doterajších.

Deň vtákov a stromov

Ministerstvo školstva a osvety a Ministerstvo orby vydalo nariadenie č. 26 120/1906 o ustanovení Dňa vtákov a stromov, povinných na ľudových školách. Zakladateľom tradície Dňa vtákov bol brezniansky rodák, prírodovedec a polyhistor Otto Herman (1835 – 1914). Načasovaná bola na jar (1. apríla), kedy sa vracia zo svojich zimovísk najviac sťahovaných druhov vtákov. Rovnako dôležitá je aj ochrana stromov, ktoré vtáctvo využíva na hniezdenie.

Zoznam starých listín bansko - bystrického uhorského kráľovského riaditeľstva

Eugen Zivuska vydal v roku 1906 v Banskej Bystrici „Zoznam starých listín bansko - bystrického uhorského kráľovského riaditeľstva“, medzi ktorými sa nachádzajú dôležité medzníky lesníckej histórie.

Viliam Stockmann
(Úryvok z autorom vydanéj publikácie „Dejiny lesníctva na Slovensku“)

Účastníci Spolkového lesníckeho zjazdu v BŠ -1900- Vadas (v bielom)

Budova les. výskumu v BŠ postavená v r. 1914

Tá istá budova o 100 rokov neskôr

V krajine skla

Už v staroveku ľudia verili, že duchovia, ochraňujúci ich domovy, sa ukrývajú v stromoch. Aby ich prilákali k príbytkom, začali stromy a kríky zdobiť kamienkami, drobnou keramikou a zvyškami vzorovaných textílií. Neskôr si obyvatelia starovekých území prinášali kríky a stromy domov. Duchom bolo teplejšie a rozkvitnuté stromy mali urýchliť príchod jari. Viera v duchov sídliačich v stromoch pretrvala až do hlbokého stredoveku.

Sklenené vianočné ozdoby sa dostali k slovu v polovici 19. storočia, keď sa rozmohla priemyselná výroba skla. Prvé ozdoby pochádzajú z nemeckých a českých sklární a z česko-nemeckých oblastí Durínska, kde sa od 17. storočia vyrábali sklenené komponenty krištáľových lustrov, drobná sklenená odevná bižutéria a rozličné koráliky. Traduje sa, že vianočné gule vynašili fúkači skla, ktorí pracovali v horúcom prostredí a počas práce v hojnej miere popíjali pivo.

Vianočné gule – malé zázraky Vianoc začali písať svoju históriu v roku 1889, keď si ich výrobu dal patentovať Francúz Pierre Dupont. V tom období iba jednofarebné gule z ľahkého skla si spoločnosť veľmi obľúbila a časom sa začali objavovať rôzne formy a námety, ktorými boli tieto veľmi krehké vianočné ozdoby dotvárané. Medzi motívmi nechýbali ornamente, kvety, hviezdičky, či symboly kresťanstva. Až začiatkom 20. storočia okrem vianočných gúľ sa čoraz častejšie začali dostávať na trh aj sklené vianočné ozdoby iných tvarov, či už hviezdičky, srdiečka, šišky, snehové vločky, domčeky alebo anjeličkovia. Dnes tieto už tradičné vianočné ozdoby v mnohých prípadoch predstavujú jedinečné umelecké diela a stali sa výrazným obchodným artiklom.

-as-

Oblátnice

Takmer ku každému sviatku v roku sa viaže určité slávnostné jedlo alebo obradové pečivo, ktoré má v daný deň alebo obdobie svoj špeciálny význam a nezameniteľnú úlohu. Je tomu tak pri rodinných zvyklostiach a rovnako aj pri kalendárnych obyčajoch. Jedny z najväčších sviatkov roka – Vianoce si už nevieme predstaviť bez medovníkov či opekancov a Vianoce bez vianočných oblátok si vie predstaviť asi len málokto. Vianočné oblátky sa stali akousi súčasťou týchto sviatkov a vo väčšine domácností tvoria spolu s medom prvý symbolický chod štedrovečerej večere.

Dnes si už väčšina ľudí oblátky kupuje v obchode, ale stále sa nájdu ľudia, ktorí ich aj dnes vyrábajú sami doma pomocou stroja určeného na výrobu oblátok. Samotné pečenie oblátok má však už veľmi dlhú tradíciu. Vyvinulo sa z osobitej formy oblátokových hostií, používaných pri náboženských obradoch západokresťanskej cirkvi. Vznik oblátok ako obradového pečiva je viazaný na vývoj kresťanstva a s tým súvisí aj vznik samotných oblátnic – jednoduchého manuálneho nástroja zo železa, ktorý sa v minulosti používal na výrobu oblátok. Oblátnice majú tvar klieští s dlhými rovnými rukoväťami, ktoré sú spojené znitovaným alebo zoskrutkovaným priečnym klbovým spojom. Na konci rukoväti sú oproti sebe postavené

platňovité čeluste, ktoré mali najčastejšie kruhový, oválny alebo obdĺžnikový tvar. Rukoväte zvykli byť oblé alebo hranaté. Na konci jedného ramena bývali často zárezy, resp. zúbkovanie a na druhom ramene bolo očko, ktoré slúžilo na stiahnutie a zaistenie rukoväti počas pečenia. Ich celková dĺžka sa pohybovala približne od 65 cm do 83 cm. Majú aj svoju váhu a práca s nimi si vyžadovala určitú fyzickú zdatnosť. Vnútrná strana čelustí platní bývala buď na jednej alebo na oboch platniach dekorovaná v negatívnom prevedení, najčastejšie razením, ale aj rytím. Ak boli vzory na oboch stranách čelustí, každá platňa zvykla mať obsahovo iný motív. Vzor na platni sa potom pri pečení preniesol na oblátku. Motívy na platniach boli rôzne a niekedy bývali doplnené aj textami, prevažne však mali religiózny charakter. Často boli na platniach zobrazované jednoduché kresťanské symboly, christogramy IHS a pod. K nim sa neskôr pridružili aj heraldické či svetské motívy, čo svedčí aj o tom, že niektoré oblátnice sa vyrábali na objednávku a mali zároveň reprezentačný charakter. Spôsobili to najmä preniknutie oblátnic z cirkevného prostredia medzi privilegované vrstvy. K tzv. zľudoveniu oblátnic došlo v priebehu 18. storočia, kedy sa cez pánske prostredie postupne dostávajú medzi širšie vrstvy aj do pospolitého ľudu. Spočiatku v menších obciach vlastnili oblátnice miestne farnosti, neskôr aj jednotlivci a požičiavali ich podľa potreby do iných domácností. Niekedy sa stávali súčasťou vena nevesty alebo

ako svadobný dar pre novomanželov.

Oblátnice predstavujú zaujímavú časť našej materiálnej kultúry. Patria k najčastejšie datovaným predmetom v muzeálnych zbierkach a zároveň každú oblátnicu možno považovať z viacerých aspektov za unikát. Aj Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene sa môže pochváliť takýmito šiestimi unikátmi vo svojej historickej a národopisnej zbierke. Najstaršia je z roku 1832 a pochádza zo Slovenskej Ľupče. Pozoruhodným je práve svetský motív vyrytý na platniach, na ktorých sú zobrazené tri postavy v šatách šaša: gitarista, chodec, pijan a vyrytý text: Iculp. A. Schusztek Z. Lipcs 1983. Mladšou „až“ o 50 rokov je oblátnica pochádzajúca zo Sásy. Datovaná je rokom 1872 a má tvar obdĺžnika. Dekoračný vzor má nábožný charakter – v jednom medzikruží je zobrazený kalich a v druhom Ježiš Kristus na kríži. Vzor je doplnený iniciálami CES a rokom. Zaujímavé je aj zdobenie na oblátnici pochádzajúce z Krupiny (z roku 1905), na ktorej je vyobrazený kostol a štylizované vetvičky. Tieto, ale aj iné oblátnice sú momentálne súčasťou výstavy Obrázky Vianoc I. Koledníci idú..., ktorú si môžete pozrieť v priestoroch Lesníckeho a drevárskeho múzea.

(zdroj: Karol Strelec: Oblátnice. Martin: Vydavateľstvo Matice slovenskej, 2014) Stanislava Cúthová, LaDM

Návrat ku koreňom Poľovačka a rybačka kanadských Slovákov v Ontáriu.

PF 2017 SLOVENSKYM LESNÍKOM Z KANADY

Každoročne začiatkom novembra Slováci z Kanady z mesta Windsor-Ontario vyberajú sa na sever do prírody. Konečná je sever Ontária miesto Perry Sound-Ontario. Výletu sa zúčastňujú aj ďalší Slováci z iných miest Kanady, a tak sa vždy jedná o skupinu približne 20 ľudí, ktorí majú slovenské korene.

Nebohý veľký slovenský rodolub Janko Kopčok po sebe zanechal potomstvo, ale aj chatu, kde sa účastníci výletu každoročne ubytujú. Panensky čistá príroda utužuje slovenskú spolupatričnosť. Rozpráva sa tu po slovensky, aj po anglicky. Poľovníci idú loviť, nakoľko je sezóna v plnom prúde a rybári si tiež prídu na svoje. Rozpráva sa o Slovensku, pozerajú sa DVD a samozrejme, radosť spravil krátky film, ktorý o otcovi slovenského a európskeho lesníctva J.D. Matejovie natočila SLK.

Takéto výlety sú spojené s oddychom od veľkého mesta, zhonu a sú návratom k našim slovenským koreňom. Nakoľko v Kanade sa zväčša pre obrovskú rozlohu nedajú vysádzať stromy ako na Slovensku, sú slovenskí lesníci cenení za obhospodarovanie slovenských lesov. Tie sú jedny z najzachovalejších v Európe, čo je dobre známe aj v Kanade. Preto zaiste tie kadejaké ochranné inštitúcie, organizácie, by mali zvažovať neustále ataky na slovenských lesníkov. Na chate sú rôzne časopisy, DVD, videá, kazety, literatúra a nechýbajú ani časopisy zo Slovenska a medzi nimi aj LESNÍK.

Všetkým slovenským lesníkom prajeme v Novom roku všetko najlepšie.

Pavol Datko, Kanada

Foto: najmladšia účastníčka výletu Eva Kopčok s časopisom Lesník

Uveríte?

Vedci v kanadskom Vancouveri zistili na základe vedeckej štúdie, ktorú vykonávali počas ostatných piatich rokov, že na základe tak veľmi propagovaného zdravého životného štýlu vzrástol počet vegetariánov. Čísla sú alarmujúce. Vegetariáni a vegáni chcú mať chuťové poháriky na lesných porastoch. Rastúci počet vegetariánov tak začína ohrozovať už aj naše lesy. Cestovné kancelárie zamerané na agroturistiku ponúkajú pre budúcu letnú sezónu (first moment) spoznávacie zájazdy spojené s degustáciou celej škály listnatých a ihličnatých drevín. Aktivisti sa opäť búria a začínajú spisovať petíciu za ochranu lesov, tentoraz proti vegetariánom.

Závažnosť vzniknutej situácie sa rozhodli riešiť aj niektoré slovenské univerzity. Minimálne v dvoch prípadoch už založili občianske združenia proti vegetariánom. Robia osvetu mäsitej strave založenej na teórii stravovania pravekého človeka. Ten sa živil rôznou korisťou, ktorú si sám ulovil. V OZ robia kurzy ako vytvoriť pascu a nalákať do nej zvieru, zhotovenie primitívnych zbraní, na ktoré nie je potrebný zbrojný preukaz... Učia všetko, čo začínajúci lovec potrebuje vedieť. Mäsitá strava - najprirodzenejší a najvhodnejší spôsob obživy, je receptom na dlhovekosť.

Rubriku pripravil Ferko Tárjako

Receptár Pečené jelenie stehno s cestovinami

Potrebujeme:

400 g jelenieho stehna v celku, bravčová masť, 30g údenej slaniny, 2 borievky, 200g cestovín papardelle, 100 g tekvice nakrájanej na kocky, 2 paradajky, 1 cibuľa, mäsový vývar, vetvičky rozmarínu a oregana, soľ, mleté čierne korenie.

Mäso prešpikujte slaninou, osolte, okoreňte a posypte podvrvenými borievkami. Ochutené mäso prudko opečte na rozpálenom oleji, podlejte teplým vývarom, prikryte a na miernom ohni duste domäkka.

Mäso preložte do zapekacej misy, prilejte šťavu z dusenia a vo vyhriatej rúre zapečte. Počas pečenia prelievajte výpekcom. Cestoviny uvarte, scedte a preložte do misy. Cibuľu nakrájanú nadrobno opečte na oleji spolu s nakrájanou tekvicovou dužinou. Vsypte olúpané paradajky a spolu krátko opečte. Zapečené mäso pokrájajte na plátky a podávajte s cestovinami a podusenou tekvicou. Ozdobte lístkami čerstvého oregana a rozmarínom.

Traktorové približovanie

Pásové traktory

V lesnom hospodárstve sa traktory začali používať až po roku 1945. Veľkú úlohu zohrala vojenská technika prispôbena na civilné účely (napr. používanie nemeckého ťahača kanónov **STEYR-RSO** a ruského **KT-12** ako lesných pásových ťahačov). Prevažná väčšina KT-12 bola vyrobená v úprave na drevoplyn. Ich osvedčenie v lesných podmienkach viedlo v zahraničí k výrobe civilne zameraných nástupcov. Boli to najskôr dovážané pásové traktory značky **Fiat model 601** (malý pásový traktor oceňovaný hlavne pre svoju dobrú pohyblivosť). Na východnom Slovensku začal približovať drevo, v správe štátnych lesov v Starej vode, prvý pásový traktor **Hanomag**. Neskôr k nim pribudli domáce výrobky značky **ČKD-HTL**, **ČKD-HTO** (bol vybavený s palivovým motorom Škoda 30 alebo vzduchom chladenými motormi Tatra). Zaujímavým výrobkom bol špeciálny lesný pásový traktor **ČKD L-SPE**, zostrojený obdobne ako delostrelecké ťahače. Mohol slúžiť nielen ako približovací traktor, ale aj ako pohon lanoviek. N nedostatok systémov hydraulického závesného zariadenia pre odľahčenie nápravy a pomalý vývoj vhodných traktorových pneumatík boli v 50.-tych rokoch hlavným dôvodom záujmu o pásové traktory. Továrň Zetor v roku 1956 na to reagovala pásovou verziou traktoru **Zetor 35** známou ako **Zetor Super P**. Do roku 1958 vyrobili okolo 4200 kusov. Na približovania dreva boli postupne nasadzované pásové traktory z bývalého ZSSR **TDT-40** (vychádzal z KT-12), **TDT-40 M**, **TDT-55 M Oneženec** nazývaný (Kaťuša). Existuje aj v pestovnej verzii a bol použitý aj ako plat-

Zetor super P

forma pre harvester. Traktory mali na zadnej časti rámu kĺbovo pripevnený štít, na ktorý sa konce kmeňov vyťahovali lanom navijaka. Tým sa znížilo trenie a zvýšila ťažná sila traktora, lebo čiastočným nesením bremena rastie jeho hmotnosť a stúpa prílnavosť k pôde. Štít sa ovládal hydraulicky. V lesnej prevádzke sa používali v najťažších terénnych podmienkach. Mali veľkú stúpacosť a malý merný tlak na pôdu (0,3 – 0,8 kg/cm²). Ich nevýhodou bola malá rýchlosť a značná hmotnosť, ktorá bola oproti kolesovej verzii takmer dvojnásobná. V súčasnom období sa v strojovom parku LESOV SR, š.p. už nenachádzajú.

V ťažkých terénoch, na neúnosných klzkých pôdach a v snehu, nahradzovali niektoré firmy zadné kolesá špeciálnym pásovým jazdným a hnacím zariadením vcelku podobným podvozku pásového traktoru tzv. **polopásový traktor**. Pri inej technológii bolo vložené medzi predné a zadné kolesá tretie napínacie koleso a cez neho a zadnú hnaciu pneumatiku bol opásaný gumotextilný jazdný pás, čím vznikol tzv. **kolesovo-pásový traktor**. Používal sa napríklad na typ **Zetor 25**.

KT-12 s drevosplyňovacím kotlom

V minulosti sa v lesnom hospodárstve používali v menšej miere pásové traktory. Z hľadiska mobility a ergonomických parametrov sa neosvedčili. Patrili medzi jednoduché, robustné, pomalé ale pomerne spoľahlivé stroje, ktoré v danej etape lesníctva splnili svoju úlohu.

Milan Longauer

TDT-40

TDT-55

Milí kamaráti,
kým som zaliezol na zimný spánok nechal som
vám v redakcii časopisu Lesník hviezd, ktorá iste
prinesie kus nášho lesa aj k vám domov.
Tak krásne Vianočné sviatky a veľa zábavy v zime.
S pozdravom váš spiaci kamarát

jazvec Mišo

Január 2017

1.	Ne	Nový rok Deň vzniku SR
2.	Po	Alexandra, Karína, Karín
3.	Ut	Daniela, Radmila
4.	St	Drahoslav
5.	Št	Andrea, Artúr
6.	Pi	Traja králi Antónia Celoštátna výstava holubov 2017 – AGROKOMPLEX
7.	So	Bohuslav, Atila Celoštátna výstava holubov 2017 – AGROKOMPLEX
8.	Ne	Severín
9.	Po	Alex, Alexej, Alexia
10.	Ut	Dáša, Dalimil
11.	St	Malvína
12.	Št	Ernest, Ernestína, Erna
13.	Pi	Rastislav, Rastislava
14.	So	Radovan, Radovana Medzinárodná výstava psov 2017 AGROKOMPLEX Burza starožitností a gazdovské trhy – EXPO Trenčín
15.	Ne	Drahoslav Medzinárodná výstava psov 2017 AGROKOMPLEX
16.	Po	Kristína
17.	Ut	Nataša, Antal
18.	St	Bohdana
19.	Št	Drahomír, Mário, Sára
20.	Pi	Dalibor, Sebastián
21.	So	Vincent, Vincenta
22.	Ne	Zora
23.	Po	Miloš
24.	Ut	Timotej, Timotea
25.	St	Gejza
26.	Št	Tamara Medzinárodná výstava psov 2017 AGROKOMPLEX
27.	Pi	Bohuš Medzinárodná výstava psov 2017 AGROKOMPLEX
28.	So	Alfonz, Alfonzia Medzinárodná výstava psov 2017 AGROKOMPLEX
29.	Ne	Gašpar, Pribína Medzinárodná výstava psov 2017 AGROKOMPLEX
30.	Po	Ema, Emma, Jasna
31.	Ut	Emil, Emilián, Emiliána

Erby s nádychom lesa

 Erb obce Stretávka
(okres Michalovce)

 Erb mesta Detva
(okres Detva)

 Erb obce Dúbrava
(okres Detva)

 Erb obce Hodkovce
(okres Košice)

 Erb obce Korytarka
(okres Detva)

 Erb obce Istebné
(okres Dolný Kubín)

 Erb obce Dávidov
(okres Vranov nad Topľou)

December 2016

Životné jubileá

50 rokov

Ing. Kvietik Milan, MBA vedúci, LS Lučenec – OZ Kriváň
Mikuláš Fedor, vedúci LO, LS Sedliská – OZ Vranov n/Topľou
Madaras Miroslav, vedúci LO, LS Remetské Hámre – OZ Sobrance

60 rokov

Ing. Krajniak Ondrej, vedúci, LS Kamenín – OZ Levice
Korec Bohumil, vedúci LO, LS Skýcov – OZ Topoľčianky
Ing. Kíšíšková Romana, referent správy pozemkov a reprivatizácie – OZ Považská Bystrica
Dobrocká Stella, sekretárka – OZ Kriváň
Gemza Igor, vedúci, ES Spišská Nová Ves – OZ Prešov
Ing. Grolmus Ján, vedúci odboru obchodu a logistiky – GR BB

Pracovné jubileá

25 rokov

Schütz František, vedúci LO, LS Revúca – OZ Revúca

40 rokov

Špaňo Ladislav, vedúci LO, LS Podhájska – OZ Levice

Odchod do predčastného starobného dôchodku

Pidik Stanislav, vedúci, ES Ústrie – OZ Námestovo
Ing. Vajs Július, technik pre údržbu cestnej siete LT, RSLT Bánovce n/Bebravou – OZLT B.B.Pidik

Odchod do starobného dôchodku

Ing. Cvik Rudolf, personalista – OZ Topoľčianky
Ing. Bubelínová Dária, hlavný účtovník – OZ Beňuš
Zurian Emil, vedúci LO, LS Červená Skala – OZ Beňuš
Chválik Pavol, vedúci LO, LS Brusno – OZ Slovenská Ľupča
Ing. Vrlik Daniel, technik, LS Hanušovce nad Topľou – OZ Prešov
Ing. Strmeň Martin, OZ Vranov n/Topľou

Martina Velká

Zasmajte sa

Viete, ako sa na Sibíri chytajú zajace?
 Zoberiete kameň, nasypete naň korenie a skryje-
 te sa za krík. Zajac príde, ovonia kameň, kýchnie si
 a rozbije si hlavu.

~
 Čo vám odpovie blondínka, keď sa jej spýtate,
 prečo nevymenila rybičkám vodu?
 ?? „ A načo? Všet-
 ku ju ešte nevypili!“

~
 Nemecký inštitút porovnával kvalitu ciest v Euró-
 pe.
 Zistil, že v porovnaní s ostatnými krajinami má
 Slovensko cesty na jednotku...
 Problém však nastáva, ak zaradíte dvojku, alebo
 vyšší prevodový stupeň.

~
 Príde mladík do cukrárne a pýta sa predavačky:
 - Máte perníkové srdce s nápisom SI MOJA JEDI-
 NÁ?
 - Áno, mame.
 - Tak si vezmem päť kusov.

Najfascinujúcejšie huby sveta (3/3)

Amanita muscaria

muchotrávka červená, jeden z mnohých druhov rodu muchotrávky, ktorý je rozšírený po celom miernom pásme a boreálnej oblasti. Tento druh bol neúmyselne zanesený aj na južnú pologuľu vďaka tomu, že dokáže tvoriť symbiózu s veľkým množstvom ihličnatých a listnatých drevín. Plodnice sa vyskytujú od augusta do novembra. Klobúk dosahuje zvyčajne priemer 10-20 cm, zo začiatku je guľovitý, neskôr klenutý, červený, pokrytý „chrastami“, ktoré sú pozostatkom plachtičky. Lupene sú 6-12 mm široké. Hlúbik je valcovitý 80-220 mm vysoký 10-35 mm široký, dolu rozšírený – zakončený „hluzou“. Tento druh je jedovatý a má insekticídne účinky, podľa čoho je odvodený aj jeho druhový názov.

Ileodictyon cibarium

je saprofágnny druh huby rastúci v blízkosti mŕtveho dreva, na trávnikoch alebo v záhradách, často označovaným ako „zapáchajúca klieťka“. Je to endemit rastúci na Novom Zélande, ktorý bol introdukovaný do Chile, Afriky a Anglicka. Mladé plodnice sú jedlé, majú tvar vajíčka veľkosti 7 cm. Postupne ako plodnica dozrieva, mení svoju štruktúru, pričom získava tvar klieťky tvorenej 10-30 polygónmi. Jednotlivé ramená tvoriace túto štruktúru sú hrubé približne 1 cm. Na miestach, kde sa ramená spájajú, sú umiestnené zhluky olivovozelených spór. Zrelá plodnica je už však nejedlá, celá pokrytá vrstvou slizu a môže dosahovať rozmery od 5-25 cm.

Falus indusiatus

obvyčajne prezývaný ako huba bambus, smradľavá krinolína či zahalená dáma. Je to saprofágnny druh kozmopolitne rozšírený v tropických oblastiach južnej Ázie, Afriky, Severnej a Južnej Ameriky a Austrálii, kde rastie, v pôde bohatej na živiny a na rozkladajúcom sa dreve. Plodnica sa vyznačuje kónickým tvarom, ktorý vytvára sieťovaná štruktúra (indusium) upevnená na stonke a siaha takmer po zem. Zrelé plodnice na vrchu s viečkom (časť klobúka) pokrytým zeleno-hnedým slizom obsahujúcim spóry, ktorý priťahuje muchy a ďalší hmyz (dosahujú až 25 cm). Táto huba je od siedmeho stor. súčasťou čínskej medicíny a prísadou do čínskej kuracej polievky haute cuisine.

Laccaria amethystina

bežne známy pod názvom lakovka ametystová alebo ametystový podvodník. Je malá pestrofarebná huba, ktorá rastie v listnatých i ihličnatých lesoch. Jej sfarbenie sa však vekom a poveternosnými vplyvmi stráca. Vytvára mykorízy najmä s dubom a bukom. Tento druh je jedlý, podobne ako ostatné druhy rodu *Laccarius*, ale môže absorbovať z pôdy pomerne veľké množstvo arzénu. Rastie prevažne v severných mierného pásma, ale tiež bol zaznamenaný v Strednej a Južnej Amerike. Plodnice sa vyskytujú koncom leta až začiatkom zimy. Klobúk dorastá do veľkosti 1-6 cm, najskôr je konvexný neskôr sploštený. Celá plodnica vrátane hlúbika má rovnakú farbu. Lupene zrelých plodníc sú posypané bielymi spórmi.

-as-

